

Administrația Română

Organul Asociației G-rale a Notarilor Comunali din România

Director: Gh. MILENCOVICI, Președintele A. G. N. C. R. — Redactor responsabil: Dr. EMIL BOTIȘ, avocat.

Redacția: TIMIȘOARA II. Str. 3 AUGUST Nr. 1. — Telefon 35—65.

Administrația: Timișoara I, Imprimeria Ținutului Timiș, Piața Unirii (Rezidența Regală), — Telefon 22—75.

APARE LUNAR

M. S. REGELE CAROL al II-lea.

La aniversarea Constituției

În istoria popoarelor, un singur an poate însemna un secol, așa precum secole întregi se pot pierde în „somnul cel de moarte” al Națiunii.

Poporul românesc prin Constituția din 1938 și-a croit o altă soartă, o soartă fericită, care a strâns pe toți fiii săi în jurul Tronului și Patriei.

În negura trecutului nostru istoric, făclia ce a strălucit în mâna Voevodului viteaz și înțelept a luminat, singură, căile destinului cetelor de Români.

O inspirație de esență divină a însoțit Regelui nostru gândul de a da țării o așezare adevărată, presimțind vremurile ce vor veni.

Vremurile au venit.

Lumea întreagă este străbătută de duhul distrugerii. Profetia bardului nostru național — „țări și neamuri vor pieri” — se împlinește sub văzul nostru.

Constituția din 1938 a întărit țara și a dat Românilor suprema fericire, aceea

izvorită din cea mai mare încredere în destinul Patriei: Uniți în jurul Regelui noi vom fi învingători.

Notarii comunali din România, modești pioneri ai Statului, de aci dela sate, mai aproape de glia strămoșească, pot spune că tot ce au auzit dela cetățenii țării, sunt cuvintele de slavă și recunoștință către Regele nostru mult iubit înconjurat de svecniciei Săi, care în decursul unui singur an a schimbat țara după chipul dorit de toți Români.

Glasului țării, notarii comunali din România, se asociază cu recunoștință în suflet către M. Sa Regele și Guvernul Său, pentru privilegiul ce s'a dat notarilor prin noile așezări, de a putea să-și facă și ei datoria pe deplin, în cadrul noului Stat, ctitorit de M. Sa Regele Carol al II-lea Marele Străjer al destinului Neamului.

„Administrația Română”

Principiile generale ale Constituției din 27 Februarie 1938

Constituția plebescitară din 1938 enunță principiul sau fundamental în art. 4 care prevede că „toți Români fără deosebire de origine etnică și credință religioasă sunt datori o socoti Patria drept cel mai de seamă temei al rostului lor de viață, a se jertfi pentru apărarea integrității independenței și demnității ei, a contribui prin munca lor la înălțarea ei morală și propășirea ei economică, a îndeplini cu credință sarcinile obștești ce li se impun prin legi și a contribui de bunăvoie la împlinirea sarci-

nilor publice fără de care ființa Statului nu poate viețui”.

Pentru a evidenția însemnătatea acestui principiu fundamental este necesar a face o mică incursiune în istoria noastră constituțională.

Prima Constituție națională a poporului românesc a fost dată de Domnitorul Cuza tot prin plebescit în 1864, în urma luptelor parlamentare feroce ce s'au dat în adunările Principatelor Unite convocate într'o singură adunare la 1862. Aceste lupte au zădărnicit modificarea legii electorale prin care Domnitorul vroia ca noile insti-

tuții ce va introduce, să fie primite de reprezentanții adevărați ai țării¹⁾.

Intr'adevăr, deși în urma disolvării adunărilor, s'a făcut apel la țară, din cauza legii electorale care dădea dreptul de vot marilor proprietari, configurația adunării rămânând aceeași, era imposibil să se ia în discuție reforma agrară a lui Kogălniceanu: improprietărea țaranilor.

Astfel s'a ajuns la lovitura de Stat din 1864 și la Statutul dat de către Domnitor care este primit de țară cu 683.928 voturi. Odată cu Statutul s'a dat Țării și noua lege electorală care introducea votul cenșitar.

Statutul Domnitorului Cuza a fost primit cu o însuflețire de nedescris în toate satele Principatelor Unite și a deschis țării o epocă de înflorire ce a culminat prin ridicare României la rangul de Regat sub glorioasa domnie a Familiei noastre Regale.

Din punctul de vedere al Dreptului Constituțional Statutul Domnitorului Cuza avea caracterul unei **Charte Octroyée**²⁾, care intervine

¹⁾ Adunarea Moldovei era aleasă de 1724 alegători, din populație de 2 milioane, iar aceia a Munteniei de 2072 alegători din o populație de 2 $\frac{1}{2}$ milioane. Pentru ilustrarea modului nedrept în care s'a ales reprezentanța națională, Kogălniceanu a arătat că deputatul de Ismail s'a ales ca un singur vot, deoarece în acest județ colegiul proprietarilor primari, cu drept de vot era format dintr'un singur delegat (cf. Onișor, Istoria dreptului român 335, Alexianu Drept Const. Rom. v. I. p. 434).

²⁾ În Franța avem două constituții de acest fel aceea a lui Ludovic XVIII din 4 Iunie 1814 și a lui Louis Philippe din 13 August 1830.

Pe de altă parte Dl. Prof. Paul Negulescu în „Principiile fundamentale ale Constituției din 27 Februarie 1938”, stabilește trei tipuri de Constituții din punctul de vedere al organului care a realizat Constituția: 1) Statutul, când Constituția emană dela Șeful Statului, 2) Convențiunea când Constituțiunea emană dela reprezentanții poporului și 3) Pactul, când Constituția este așezată în baza unui acord intervenit între șeful Statului și reprezentanții poporului.

Constituțiunile noastre din 1866 și 1923 au avut caracterul de Statute. Intr'adevăr — după cum arată Dl. Prof. Paul Negulescu — la 1866 Constituția a fost votată numai de Parlament, Senatul nefiind convocat. Această constituție cu modificările din 1879, 1884 și 1917 a durat până în Martie 1933. Nici Constituția din 1923 nu are altă natură juridică decât aceea a unui Statut, deoarece organul dela care emană n'a fost constituit după prevederile art. 128 din vechea Constituție privitor la formalitățile modificării. În fine Constituția din 1938 are deasemenea caracterul de Statut și întrunește toate condițiunile de drept public deoarece întrunește manifestarea de voință a Șefului Statului, contrasemnarea Consiliului de Miniștrii și adeziunea poporului care a primit Constituția cu 4.297,581 voturi pentru, și 5.483 voturi contra.

intotdeauna când necesitățile națiunii sunt mai presus decât pactul său fundamental depășit de ele. J. J. Rousseau spunea că „este contra naturii corpului social de a-și impune legi pe cari să nu le poată modifica.” Dar Românii chiar, aveau maxima dupe care „Salus populi suprema lex esto” (legăa celor XII table). Pe de altă parte evenimentele pot succeda în istoria unui popor, în așa fel, încât necesitățile supreme ale Statului să nu permită procedeul lung și complicat al modificării constituției, mai ales când patimele politice au ajuns la intensitatea unor adevărate lupte fratricide.

Șefului Statului îi revine sarcina în asemenea împrejurări de a da Statului, sub forma Constituției plebescitare o nouă așezare proprie pentru a scoate Națiunea din împasul vremurilor stăpânite de politicieni cari nu mai văd interesele neamului.

Așa s'a întâmplat în 1864 și istoria s'a repetat în 1938.

Sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza marii latifundari, cari au acaparat puterea legislativă, se opuneau la ridicarea țăranului din starea lui de serv, iar repetatele schimbări de guvern și dizolvări ale adunărilor nu au permis — din cauza legii electorale pe care cei interesați nu vroiau să o modifice — o adevărată consultare a țării.

În România după războiu s'au făcut mari greșeli în ce privește așezarea Statului pe o temelie Constituțională proprie de a asigura națiunii Române o dezvoltare potrivită.

Aceste greșeli își au originea în concepția generației din 1866 care — după cum arată Dl. Prof. Paul Negulescu³⁾ a introdus forme fără fond”. În loc să se fi menținut regimul autoritar al Domnitorului Cuza, care dădea Șefului Statului atribuție conforme atât cu tradiția vovodală a poporului Român dar și cu necesitățile unui Stat foarte tânăr căruia nu i-se potriveau hainele apusene, s'a adoptat o Constituție străină de structura neamului nostru, cea belgiană, copiată aproape textual.

³⁾ Tratat de Drept Administrativ, col. II. p. 29.

Într'adevăr decenii dearândul țara a fost condusă de partide — mari latifundare ale votului obștesc — cari vedeau înainte de comandamentele superioare ale neamului, interesele lor proprii peste care rareori și numai sub presiunea opiniei publice au știut să se ridice. Inițiativa parlamentară a legilor a permis legiferări care se opuneau interesului obștesc. Corpul electoral n'a fost educat decât la școala demagogiei. Clientela politică acapara serviciile statului. Politicianizarea administrației locale prin conductorii ei aleși, primari și consilieri, a dus la ruina satelor și orașelor iar absența oricărui control serios — la instalarea corupției, cauză dar și efect a dezagregării Statului.

După războiu situația s'a înrăutățit. Atotputernicia partidelor a ajuns la paroxism. Singurul criteriu al selecției Conducătorilor Statului a fost acela al politicei de partid. Acest sistem a clădit piramida intereselor private, ce culmina prin organizația ierarhică din sânul partidelor în persoana Ministrului a servit corpului electoral.

Iată de ce considerăm principiul enunțat de art. 4 din Constituția plebescitare ca fundamentul noului regim căci o țară nu poate propăși decât atunci, când cetățenii ei se asimilează cu trup și cu suflet Statului, propășirea Patriei fiind considerată idealul lor de viață.

II.

Un al doilea principiu fundamental al Constituției Plebescitare este acela de a organiza Națiunea pe ramurile producției naționale.

Art. 61 din Constituția Plebescitară prevede că „adunarea deputaților se compune din deputații aleși de cetățeni români, cari au vârsta de 30 de ani împliniți și practică efectiv o indeletnicire întrând în vreuna din următoarele trei categorii:

1. Agricultură și munca manuală
2. Comerțul și industria și
3. Ocupațiuni intelectuale“.

Această dispoziție transformă Statul politicianist într'un Stat corporativ și are darul de a da puterea legislativă în mâna unor reprezentanți autentici ai muncii naționale. Ea este și o aplicare practică a concepțiunii solidariste enunțată de art. 4 care pune aspirațiunile individului

în funcția propășirii Patriei. Ori propășirea Patriei, pe lângă concepțiunea mai înaltă a art. 4 asupra rostului individului în Stat, necesita un **cadru** al coordonării tuturor eforturilor prin organizarea funcțiunilor creatoare ale muncii naționale. Acest cadru, Constituția din 1938 îl găsește în corporațiile indeletnicirilor care compun activitatea economică și socială a românilor: *a) agricultura și munca manuală, b) comerțul și industria și c) profesiunile intelectuale.* Trei ramuri care organizează întreaga națiune într'o solidaritate socială.

Deci concepția solidarității forțelor creatoare ale Statului este o altă idee fundamentală a constituției Plebescitare, idee ce se opune concepției individualiste a revoluției franceză adoptată de vechea noastră Constituție

Astăzi individualismul revoluției franceze este combătut în toată lumea căci el adus la slăbirea organizației sociale și la decăderea ideii de autoritate întronând pretutindeni anarhia. Concepțiunea revoluției franceze a instalat domnia egoismului individului și a clădit Stat compuse din indivizi izolați juxtațuși: Națiunea nu era altceva decât suma acestor indivizi. Acești indivizi se mișcau într'un cadru abstract al drepturilor omului și cetățeanului. Individualismul a permis acumularea fără măsură a bunurilor în mâinile câtorva fără a se ține seamă de interesele colective și de justiția socială. Față de acest individualism și corolarul său: liberalismul economic, s'a ridicat școala socialistă care însă în loc să dea un cadru solidarist **națiunii** a inaugurat lupta de **clasă**, desmembrând națiunea. Societatea individualistă a încercat să creeze un Stat al intereselor generale, dar n'a reușit decât să dea naștere unui Stat al claselor în luptă împotriva capitalismului, neputând să coordoneze activitățile producătoare într'un efort național solidarist.

Pentru a evidenția cele de mai sus, este suficient să amintim desmățul frontului popular francez cu nesfârșitele sale greve cari au secătuit economia națională semănând în plus anarhia și redresarea Franței în fața pericolului din 1939, când individualismul feroce a fost învins prin deplinile puteri acordate guvernului Daladier, care a primit dreptul de a decreta orice măsură

proprie pentru apărarea Republicei, desființând la nevoie drepturile individuale, de care s'a abuzat, și stabilind în fine o solidaritate națională, peste interesele individuale antagoniste, solidaritate fără de care Franța n'ar fi putut ține piept împrejurărilor grave ale momentului:

În concepțiunea solidarității naționale, individul este pus în slujba colectivității, munca individuală va avea deci și un caracter altruist căci ea va contribui la ridicarea țării și prin consolidarea Patriei va aduce bunăstarea tuturor.

La noi acțiunea nefastă a individualismului s'a manifestat mai ales prin politicianismul care urmărea captarea voturilor în schimbul satisfacerii intereselor individuale, fără să aibă în vedere interesele superioare ale Statului, crezând că fericirea individului n'are nimic comun cu propășirea Statului.

Sub masca democrației votului universal, s'a instalat la noi dictatura partidelor, cari nu erau decât niște grupări de persoane, iar nu expresiunea unui program de guvernământ. Într'adevăr nu puteau fi considerate de programe de guvernământ manifestele electorale ale partidelor care se supralicitau în promisiuni demagogice. Dacă un partid ar fi anunțat în programul său o serie de sarcini sau restricțiuni neplăcute alegătorilor — dar necesare refacerii țării — ca bunăoară majorarea impozitelor, succesul lui electoral era definitiv compromis. Deaceea promisiunile electorale nu au fost satisfăcute de guvernul partidului promițător din simplul motiv că nu era posibil a realiza programul electoral care nu era program de guvernământ. Era deci o permanentă contradicție între ceea ce s'a promis și ceea ce s'a realizat. Aceasta a contribuit la neîncrederea și demoralizarea țării. Pe de altă parte un partid chiar bineintenționat ajuns la cârma țării nu putea realiza aproape nimic și din motivul că, era asaltat de clientele electorală pe care trebuia să o satisfacă, demulțori, dacă nu aproape întotdeauna, în detrimentul intereselor Statului, iar demnitățile distribuite ca recompensă depășeau în cele mai dese cazuri capacitatea partizanului.

Astfel regimul partidelor a ridicat incompetența la rangul unei dogme de Stat. O simplă privire asupra compunerii Adunării deputaților și

a profesiunii miniștrilor evidențiază această incompetență.

Sub regimul Constituției plebescitare s'a pus sfârșit acestei situații haotice. Dacă în trecut nu puteai ajunge la un post de conducere fără politică, azi nimeni nu va putea deține o demnitate dacă nu s'a distins în profesiunea sa care intră în cele trei ramuri ale muncii românești, agricultura sau munca manuală, comerțul sau industria și ocupațiunile intelectuale și nu și-a câștigat merite printr'o activitate dedicată Țării.

Partidele au dispărut, locul lor au fost luat de Frontul Renașterii Naționale care organizează într'un instrument de guvernământ cele trei categorii de activitate creatoare.

Frontul Renașterii Naționale nu promite nimănui nimic în funcție de interes individual, ci prin guvernarea cinstită a țării caută a întări Statul, ceace va atrage după sine o bună stare generală care se va revărsa asupra colectivității, căci numai un Stat puternic și bine gospodărit, poate asigura fericirea cetățenilor săi.

III.

Un al treilea principiu fundamental al Constituției Plebescitare este acela anunțat de art. 27 care stabilește „caracterul majoritar și creator de Stat al Națiunii Române“.

Acest articol din noua noastră Constituție dă satisfacție tendințelor naționaliste prezente în toate Statele din Europa și cată a restabili elementul românesc în drepturile sale firești din care a fost scos în decursul secolelor de vitregie istorică, iar pe de altă parte consacără principiul după care nu este admisibil ca într'un stat național în anumite ramuri ale activității naționale ca de exemplu comerțul și industria, elementele eterogene să păstreze un rol aproape exclusiv.

Tot în acestă ordine de idei se menține art. 3 din Constituție din 1923 după care „teritoriul României nu se poate coloniza ca populația de gintă străină“, art. 3 din noua Constituție înlocuind doar prin cuvântul de gintă pe acela de seminție.

Aceste dispoziții prin care se caută a păstra intact patrimoniul nostru național față de orice infiltrație ale semințiilor străine — făcute chiar prin fraudă ceteșăniei române — și față

de unele adevărate privilegii de monopol ale acestor seminții, în anumite ramuri de activitate națională, nu ating drepturile popoarelor conlocuitoare minoritare, cari sunt pe deplin respectate. Intr'adevăr art. 5 din noua Constituție stabilește că „toți cetățenii români, fără deosebire de origine etnică și credință religioasă sunt egali înaintea legii, datorindu-i respect și supunere“.

Deci stabilind primatul elementului românesc, Constituția din 1938 nu aduce nici o atingere intereselor cetățenilor de altă origine etnică, cari ca minorități se bucură de largi libertăți stabilite în afară de sus citatul text al Constituției și prin Statutul minorităților din 4 August 1938.

În fine notăm că potrivit art. 67 din Constituția Plebescitară se prevede că „nu poate fi ministru decât acela care este român de cel puțin 3 generații“.

IV.

Un al patrulea principiu fundamental al Constituției din 1938 este acela de a întări moralitatea în viața publică și de a salvarda avutul țării.

Acest principiu se degajează din următoarele texte constituționale:

1. Delapidarea de bani publici se califică de crimă și se pedepsește ca atare. (art. 87).

2. În cazurile de înaltă trădare și delapidare de bani publici se poate înființa pedeapsa confiscării averilor (art. 16).

3. Membrii adunărilor legiuitoare nu pot apăra interese particulare împotriva statului, ei nu pot face parte din consiliile de administrație

ale întreprinderilor cu care au încheiat contract în cei trei ani următori (art. 98).

5. Adunările legislative la votarea bugetului nu pot spori cheltuielile propuse (art. 83).

6. Adunările pot propune din inițiativă proprie numai legi în interesul obștesc al statului (art. 21).

7. Un corp superior de control va avea misiunea de a supraveghea și examina legalitatea și corectitudinea executării gestiunilor în toate serviciile publice (art. 84).

V.

Afară de principiile fundamentale enumerate mai sus, Constituția din 1938 prezintă și alte inovații asupra cărora nu este locul să ne extindem.

Edificiul măreț al Constituției plebescitare, ca orice capo d'operă de arhitectură are o cheie de boltă care susține întreaga clădire: această cheie de boltă este Suveranul nostru mult iubit M. Sa Regele Carol al II-lea, pe care bunul Dumnezeu ni l-a dat în aceste vremuri de răscruce ale istoriei ca se ne conducă spre drumurile consolidării Patriei și Neamului românesc.

La începutul acestui studiu am amintit de tradiția vovodală a poporului românesc. Aceasta tradiție este piatra scumpă a tezaurului nostru istoric.

Epoca noastră se aseamănă cu vremurile de odinioară când poporul a urmat un singur conducător, pe Voevodul viteaz și înțelept.

Constituția plebescitară dă Voevodului sarcina de a conduce țara potrivit tradiției care i-a asigurat ființa și propășirea în decursul istoriei sale!

Dr. Emil Botiș

Un an de activitate legislativă

— 27 Februarie 1938 — 27 Februarie 1939 —

Reforma constituțională din 27 Februarie 1938 a produs o nouă și variată viață legislativă.

După trecerea unui an, putem deosebi două categorii de legi.

O primă grupă o constituie acele legiuiri, mai puține la număr, dar de o mare însemnătate

date fiind locurile ce le ocupă în viața statului și a națiunii, cari își au rațiunea în prevederile noilor texte constituționale. Ele sunt produsul noii vieți de stat. Din această categorie reținem ca tipice: legea administrativă, legea pentru organizarea judecătorească, modificările aduse Codului Penal și de Procedură Penală

Carol al II-lea, legea pentru pierderea și dobândirea naționalității române, legea breslelor, legea Serviciului Social. Ele înfățișează noul climat în care se desfășoară câteva din cele mai importante compartimente ale vieții de stat. Firește că în această categorie întâlnim și alte legiuiri menite să organizeze economicul sau socialul, în precizarea aceluiași idealuri comune statului autoritar.

A doua grupă de legi este produsul preocupării de unificare legislativă. Subliniem în această privință: legea pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare din 27 Aprilie 1938, Legea pentru extinderea în Bucovina a legislației din Vechiul Regat, din 1 Octombrie 1938, legea pentru unificarea procedurii fiscale și apropiatul cod de procedură civilă, cuprinzând și execuția silită.

În rândurile de față, redăm principiile unora din reformele întreprinse.

Judecătoriile comunale

Una din reformele principale ale noii legi de organizare judecătorească o constituie reînființarea judecătoriilor comunale. Originea judecătoriilor comunale e de dată mai veche.

Astfel, în timpul Regulamentului Organic, funcționau un fel de sfaturi locale pentru judecarea conflictelor de mică valoare, care purtau numele de judecatorii sătești, sau judecatorii de îndăciuire, instituțiune care răspundea unor rațiuni de natură practică, ce le găsim enunțate de altfel în art. 264 din regulamentul organic.

Primele judecatorii s'au înființat în anul 1865, când întâlnim în codul de procedură civilă, cartea I, tratând despre procedura înaintea judecătoriilor de plăși. Judecătoriile comunale și de ocoale se înființează prin legea promulgată la 6 Martie 1879 (Mon. Of. 55, 1878). În expunerea de motive a legii, ministrul justiției de pe atunci, Eugen Stătescu arată că, judecătoriile de pace instituite în 1865, prin legea de organizare judecătorească și de procedură civilă nu au putut lua ființă peste tot, iar acolo unde au existat, nu au dat rezultatele așteptate. „Poporul de jos — spunea Eugen Stătescu — țăranul român, pot zice, n'are dreptate. În multe locuri justiția subprefectului n'a lăsat în urmă-i decât mizerie și ruină. Din toate pășile s'a ridicat strigăt contra ei”. „Săteanul român se recomandă astăzi mult mai mult solitudinii d-voastră. Îmbunătățirea stării sale se impune țării întregi, cu un simțămînt de adevărată conservare națională”.

Legiuitorul păstrând judecătoriile de plăși înființează prin această lege, judecătoriile comunale, alcătuite

însă cu totul diferit de modul în care erau vechile judecatorii sătești.

Aceste judecatorii comunale se înființează în fiecare comună rurală având competența de a judeca în primă instanță, micile prigoniri între locuitori, până la valoare de 50 de lei cel mult, cu dreptul de apel la judecătoriile de ocol. Judecătoriile comunale se compun din câte doi jurați ai statului, în care se află domiciliul pârâtului sau unde se află locul de prigonire, primarul comunei fiind președintele instanței, iar notarul exercitând oficiul de grefier. Jurații se alegeau câte doi și unul suplimentar, pe timp de un an, de fiecare sat al comunei, ce avea biserică sau populație de treizeci de familii.

Misiunea lor principală era aceea de a împăca părțile și numai dacă aceste eforturi de conciliațiune nu dădeau rezultate, puteau judeca în primă instanță, în materie personală și imobiliară, până la 50 de lei, rezultati din totalul capitalului și al procentelor. Deosebit de aceasta, ei judecau și orice contestațiuni, cu privire la executarea învoielilor pentru munci agricole sau referitoare la călcarea regulilor prevăzute de legea poliției rurale. În materie de acțiuni posesorii, judecătoria comună nu era competentă decât atunci când obiectul litigiului îl constituiau locurile, casele sau ogrăzile lor.

Legea pentru judecătoriile de pace din 1894, desființează judecătoriile comunale.

La doi ani însă, prin legea din 1 Ianuarie 1896, ele sunt reînființate, stabilindu-se existența lor obligatorie, nu numai în comunele rurale, dar și în comunele urbane, afară de capitalele de județe.

Economia juridică a dispozițiilor din legea din 22 August 1938 are ca principală sursă de inspirație principiile și structura legilor anterioare. Judecătoriile comunale în noua organizare, există câte una în fiecare comună rurală, în care nu este judecatorie de pace. Ea e alcătuită din primarul comunei sau înlocuitorul său și din 2 membri desemnați la începutul fiecărui an judecătoresc de către judecătorul de pace, din următoarele persoane domiciliat în comuna respectivă: a) *preoții în funcțiune sau pensionari*; b) *învățătorii în funcțiune sau pensionari*; c) *medicii oficiali*; d) *agronomii*; e) *inginerii sîlvici* și f) *funcționarii publici*.

Membrii judecătoriilor comunale, cât și președintele nu fac parte din corpul judecătoresc. Deasemenea notarul nu este considerat funcționar judecătoresc. Ori de câte ori într'o comună nu se găsesc persoane care să aparțină acestor categorii profesionale, judecătorul de pace va desemna ca membri, în comuna instanței judecătorești comunale, pe orice locuitor care îndeplinește următoarele condițiuni: a) *să fie cetățean român*, b) *să aibe cel puțin treizeci de ani*, c) *să fie știutor de carte*; d) *să fie proprietar de pământ*; e) *să domicilieze în comuna de reședință a judecătoriei comunale*.

Notarul îndeplinește funcțiunea de grefier. El are obligațiunea de a trimite la judecătorul de pace, la în-

ceputul fiecărui an judecătoresc un tablou de persoane care îndeplinesc condițiunile pentru a fi desemnate în calitate de judecători comunali.

Art. 5 din lege stabilește următoarele două categorii de persoane care nu pot fi alese ca membrii ai judecătoriilor comunale: a) *arendașii de moșii, debitanții de băuturi spirtoase, și servitorii*; b) *falșii nereabilitați, cei urmăriți sau condamnați pentru crime, pentru una din infracțiunile prevăzute în legea pentru apărarea ordinii în Stat și pentru următoarele delictе: îndemnurile la rebeliune, dare de șoc, falș, viol, atentat la putoare, proxenetism, bigamie, incest, tâlhărie, furt, abuz de încredere și înșelăciune.*

Legea stabilește două cazuri de motive de recuzarea membrilor judecătoriilor comunale: *rudenă și dușmănia.*

Judecătoriile penale au o *competență civilă* și o *competență penală*. Astfel ele sunt competente în materie civilă și comercială să judece fără drept de apel ci numai cu recurs la judecătorul de pace, conflicte relative la *creanțe în bani, bunuri mobile, fungibile, și prestațiune până la valoare de 500 lei inclusiv.*

În materie penală, judecătoriile comunale judecă de asemenea fără drept de apel, contravențiuni la ordonanțele autorității administrative care atrag amendă dela 50 la 500 lei

Judecătoriile comunale au o *competință teritorială*, ele ne putând judeca decât pricinile acelor pârâți sau contravenienți ale căror locuințe se află în comuna de reședință a judecătoriei respective, indiferent de locul unde s'a săvârșit contravenția.

Judecătoriala comunală are sediul în localul primăriei și judecata se face numai în zilele de Duminică sau altă sărbătoare.

Cererea de chemare în judecată trebuie să cuprindă *numele, pronumele și domiciliul reclamantului și al pârâtului și în al doilea rând pretențiunile și temeiurile* celui ce o face. În cazul că reclamantul e neștiutor de carte, notarul sau înlocuitorul său, va trebui să consemneze în scris cele reclamate. Notarul este obligat deasemenea să se transporte la locuința pârâtului și să-i citească reclamațiunea, comunicându-i și termenul de înfățișare. Ce se întâmplă însă, când negăsind pe pârât acasă, nu i-a putut face comunicarea reclamațiunii și a termenului de judecată? Legiuitorul a înțeles să nu complice această comunicare ce îndeplinește rolul citațiunii din procedura noastră judiciară.

Deaceea s'a mulțumit numai să arate necesitatea comunicării, fără a stabili o altă consecință decât aceea pe care o găsim în art. 19, prin care se stabilește, că judecata se va urma și în lipsa pârâtului dacă se constată că primarul sau notarul i-a pus în vedere acestuia reclamațiunea și termenul de înfățișare; dacă se constată însă, că pârâtul n'a avut cunoștința de termenul de înfățișare, judecata se va amâna pentru cea mai apropiată Duminică sau altă zi de sărbătoare. Prin ur-

mare, legiuitorul stabilește posibilitatea acordării unui termen de înfățișare, numai în cazul necunoașterii de către pârât a termenului de judecată, ceea ce înseamnă că simpla înfățișare la termen a pârâtului, fără cunoașterea însăși a reclamațiunii nu produce amânarea procesului.

Art. 11 și urm. arată modul de judecată. Judecătorii comunali sunt obligați înainte de a intra în funcțiune, să depună jurământul prevăzut de lege.

Hotărârea judecătoriei comunale se cheamă carte de judecată. Ea va trebui să cuprindă *numele, pronumele și domiciliul părților, calitatea în care se judecă, obiectul cererii, expunerea dovezilor pe cari s'a bazat judecata și dispozitivul*, adică ceea ce se hotărăște.

Hotărârea se va scrie după formulare tip ale ministerului de justiție și va fi semnată de primar și de ceilalți doi membrii cari au judecat și subscrișă de notar. Primarul dă fiecărui părți câte un extract după hotărâre, făcându-se mențiune despre aceasta în originalul hotărârei. În registrul de înțrări al primăriei se va face mențiune la rubrica respectivă, de soluțiunea ce a căpătat cererea de chemare în judecată.

Contra cărților de judecată se poate face recurs în termen de 10 zile. Termenul curge dela pronunțare, când s'a dat în prezența părților, sau dela comunicare când hotărârea s'a dat în lipsa lor. Legea stabilește următoarele șase cazuri ce pot constitui motive de casare: hotărârea a fost dată de judecători incompetenți, sau de un număr de judecători ilegal; instanța nu a fost competentă; hotărârea nu s'a pronunțat conform prevederilor legii; judecata n'a soluționat o parte din cererile principale ale părților; autoritate de lucru judecat; cartea de judecată penală nu s'a dat conform dispozițiilor legale.

Prin casare atât în materie civilă și comercială, cât și penală, afacerea este judecată din nou de către judecătorul de pace.

Cartea de judecată comunală rămâne definitivă, fie că nu s'a făcut recurs în termen legal, fie că atacată cu recurs, s'a dat o hotărâre de către judecătoriala de pace.

Executarea cărților de judecată comunală se face în materie civilă sau comercială de către primar, conform procedurii civile, la cererea formală de executare a părții câștigătoare.

În materie penală, executarea se face de către judecătoriile de pace, conform procedurii penale.

Legea pentru înființarea serviciului social

Prin legea sancționată cu I.D.R. nr. 3526 din 13 Octombrie 1938, publicată în Monit. Of. nr. 242 din 18 Oct. 1938, a luat ființă Serviciul Social, instituție care urmărește ridicarea satelor și orașelor prin următoarele mijloace: 1. Pregătirea și conducerea tinetului

în munca cetățenească și națională, de ridicarea sate-
lor; 2. Organizarea și unificarea activităților oficiale și
particulare desfășurate în sat, în lăuntru Căminelor cul-
turale; 3. Cercetări monografice; 4. Educarea sătenilor
(prin cursuri, școli și școli superioare țărănești) și oră-
șenilor (prin cursuri și școli speciale pentru muncitori,
intelectuali etc.) în vederea activității Căminelor cultu-
rale și crearea de școli (școli pregătitoare, școli de șefi
de echipă, școli de comandanți) pentru îndrumarea, pre-
gătirea și conducerea tinerilor chemați la Serviciul Social.

Origina ideologică a Serviciului Social și poziția științifică a mișcării

Serviciul Social trebuie să îl împlinească absol-
venții, de ambele sexe, ai Universităților și ai școalelor
și institutelor superioare sau speciale.

Legea stabilește în acest sens, cadrul activității ce
trebuie desfășurată în mod obligator în lăuntru unui
an, precum și modul de organizare al Căminelor cultu-
rale și al școalelor de îndrumare ale Serviciului Social.

Tot în cadrul Serviciului Social, a luat ființă Institu-
tul de cercetări sociale al României. La baza acestei insti-
tuțiuni se găsește, experiența de 20 de ani a Institutului
Social Român.

În 1918, luase ființă, la Iași, prin strădania unui
grup de intelectuali. Asociația pentru știința și reforma
socială, care a lansat atunci un manifest din care des-
prindem următorul pasagiu lămuritor și semnificativ:
„Astăzi, când în urma evenimentelor externe și interne
se decide de soarta națiunii și a Statului român, s'a
întemeiat o Asociație pentru Studiul și Reforma Socială
în România cu înpătritul scop: de a cerceta toate laturile
vieții sociale românești, — în mod dezinteresat și
fără nici o prejudecată și tendință științifică ori politică,
— de a propune reformele, care izvoresc în mod firesc,
logic, din aceste studii, de a lupta pe toate căile de
propagandă pentru ca aceste reforme să se înfăptuiască
și în sfârșit de a contribui în largă măsură la educa-
ția socială a masselor.

De bună seamă că lipsa unei cunoașteri adâncite
și aprecieri juste a realității sociale românești a fost una
dintre cauzele puternicelor sguduiri din temelie ale Sta-
tului nostru, — amintim numai dintre cele ivite în de-
cursul ultimelor decenii: revoluțiile sociale din 1888 și
1907, criza financiară din 1900 și extrem de dureroasa
situație în care ne aflăm.

Asociația corespunde, de sigur, unei mari necesi-
tăți a timpului. Căci toată lumea va fi de acord a re-
cunoaște, că aproximația capricioasă și improvizația hao-
tică a politicii de până acum trebuie să înceteze pentru
totdeauna, — nu-i mai este de ajuns credința în con-
ducători, în loc de știință, dogma, în loc de observații
și disciplina oarbă, în loc de metodă critică, — care
au dus la atât de variate, dese și pripite experiențe
sociale pe socoteala societății românești.

Viața publică românească trebuie organizată din
nou pe alte temelii.

Întâmplarea norocoasă ori nenorocoasă, simplă
oportunitate ori simpla chibzuială și afirmare a nepre-
gătiților și adesea a interesajilor, trebuiesc definitiv în-
lăturate prin introducerea unei pozitive cunoștințe a
lucrurilor, prin o siguranță cât mai mare în întrebui-
nțarea mijloacelor disponibile pentru atingerea celor mai
nimerite scopuri, în sfârșit prin sistematizarea diviziunii
muncii, în așa chip ca fiecare să facă ceiace pricepe.

Din asemenea preocupări s'a născut ideea înte-
meierii Asociației.

Știința socială, cu toate ramurile ei, aplicată în cea
mai largă măsură la problemele neamului și Statul ro-
mân, va fi cultivată în sânul Asociației. Cunoașterea
limpede a realității este singura în măsură de a da un
nou cuprins și impuls patriotismului, aprofundându-l, de-
șteptând sentimentul responsabilității sociale și desvol-
tând conștiința socială, determinând deci o vedere po-
litică clară pentru ceea ce este imposibil și ce este ne-
cesitate politică, care trebuie realizată.

Asociația este pătrunsă, în acelaș timp, de un
sincer spirit democratic; ea știe, că puterea vine de jos
oricât lumina ar veni de sus, că deci consolidarea și
progresul unui Stat democratic, oricare ar fi el, mare
ori mic, atârnă de două mari condițiuni: de modul cum
e condus și de calitatea cetățenilor ce-l compun, —
adevărată democrație însemnând, pe lângă o opinie pu-
blică bineinformată și luminată, participarea efectivă a
fiecărui cetățean la viața publică.

Deceia Asociația, însuflețită de un cald idealism
și optimism social, având credința într'un viitor mai fe-
ricit al neamului și Statului român, și simțind obliga-
țiunea de a munci în vederea lui, și-a propus să par-
ticipa la educația socială a masselor urmărind prin toate
mijloacele ca poporul român să devină o personalitate
creatoare de cultură, — distinctă printre celelalte ne-
muri, — prin trezirea în fiecare cetățean a voinții ador-
mite de un trai mai demn și conștient.

Asociația, călăuzită de ideea etică a realizării unui
maxim de pace și dreptate socială, prin dispariția trep-
tață în viitor a hotarelor astăzi tranșante, între bogat
și sărac, oraș și sat, cult și incult, năzuește a contribui
la formarea unei națiuni viguroase, conștientă de me-
nirea ei în istoria universală și a unui Stat bine ordo-
nat, sănătos, drept și puternic, care să oglindească cât
mai credincios, aspirațiile și conștiința de sine a
națiunii.

Acestea sunt în trăsături generale, ideile con-
ducătoare cari formează spiritul Asociației pentru Studiul
și Reforma Socială și care au determinat principiile de
organizare și de funcțiune ale ei.

În 1921, Asociația pentru știința și reforma soci-
ală se transformă în Institutul Social Român.

Activitatea desfășurată de această instituție este
cunoscută și nu are nevoie ai fi prezentate obiectivele.

Din contopirea Institutului Social Român și alte institute de cultură și de cercetare științifică a luat ființă Institutul de Cercetări Sociale al României, care se bucură de privilegiul preșidenției active a **Maiestății Sale Regelui Carol al II-lea**.

Serviciul social, trebuie să se recunoască, este produsul școlii sociologice al cărui creator și îndrumător este d. prof. D. Gusti. Căutând să afle origina Legii Serviciului Social, d. prof. D. Gusti, (Sociologie Românească, III, nr. 7—8, 1938): după ce analizează rezultatele activității monografice la noi în țară și răsunetul acestei mișcări sociale peste hotare spune următoarele:

Legea „Serviciului Social” își are o origine și mai veche; ea a fost întrevăzută cu o clară intuițiune de om de Stat încă din frageda tinerețe a Prințului Moștenitor de altă dată, Regele Carol de azi.

Intr'adevăr, iată cum se exprimă însuși **M. S. Regele**, în ziua de inaugurare a reluării înnoite a operei Fundației „Principele Carol”.

„Când în anul 1920, Mi-a venit gândul, „plin de un avânt tineresc de a creia aeeastă „Fundațiune, am fost mânat de ideea că în „urma marelor reforme, împroprietărirea țărănilor și votul obștesc, mai era și un foarte „mare pas de făcut pentru ridicarea și așezarea acestei Țări, acolo unde trebuie. Am „fost convins, că numai prin drepturile politice și printr'o înzestrare a locuitorilor nu „se poate ajunge la scopurile dorite, și de „aceia întemeind această Fundație, am dorit „să pătrund cât mai adânc în mijlocul poporului începând o adevărată operă de îndrumare zi de zi, ceas de ceas, ca să putem ajunge să ne fălim și noi, cum se fălesc și alte țări, cu sate nu numai pitorești, „dar cu sate frumoase”.

Iată originea „revoluționară” a legii Serviciului Social.

Legea aceasta, gândită cu prudentă înțelepciune, este trăită ani de zile și urmărită cu pasiune în munca împlinită și supravegheată de Fundația Culturală Regală „Principele Carol” în atâtea și atâtea sate din țară în peste 2000 de Cămine Culturale, și în programele de lucru alcătuite cu grije. Abea atunci, când metoda de ridicare a satului românesc s'a dovedit practică și rodnică, atât descoperitorilor și mănuiitorilor ei, prin probele de teren, cât și autorităților și marelui public, prin fapte și prin expoziții, a venit și Legea ca o încununare.

Legea, adăugând doar ca noutate: „caracterul de generalizare, de permanentă și de supraveghere sistematică, a ceia ce fusese până acum numai fragmentar, periodic și de scurtă durată”.

În cuvântul de răspuns către studenții Facultății de litere și filosofie din București, cu prilejul sărbătoririi a 25 ani de activitate universitară, d. prof. D. Gusti

întrevedea astfel, pe baza unor experiențe curajoase dar ne oficiale, rostul științei sociale și al Serviciului Social obligator la sate:

„Știința, și o știm noi cei care am lucrat pe teren, și nu poate s'o știe decât cel care a lucrat pe teren, înseamnă solidaritate, cu nevoile pe care le constăți. Știința înseamnă simpatie adâncă cu aceste nevoi, înseamnă tendința de a îndruma totul pentru a înlătura răul și pentru a ajuta, pentru a pune umărul, pentru a contribui la înălțarea și înobilarea a ceia-ce s'a văzut și a ceia-ce s'a cercetat. Cele mai frumoase și mai neuitate momente din viața mea au fost cele, pe care le-am petrecut o lună și jumătate într'un sat românesc. Căci am descoperit acolo o viață, care este de o noblețe, de o însemnătate și de o valoare, pe care nu poate s'o prețuiască decât cine o cunoaște temeinic.

Noi simțim înclinarea irezistibilă să cunoaștem bine și exact satul acesta virtual, pe care-l avem acolo și pe care nu-l are altă țară, nu-l are alt neam, care rămâne însă părăsit, neocupându-se nimeni de el.

Atunci am pășit iarăși, cu o egală îndrăzneală la o altă formulă, care este un complement, de lămurire, o adăugire la obligativitatea cercetării națiunii românești. Este o altă obligativitate, de natură etică și politică-socială: serviciul social obligator la sate pentru oricine vrea să profeseze în țara românească, pentru doctori înainte de practica medicina, pentru preoți înainte de a solicita parohie, pentru învățători și profesori înainte de a obține catedra, pentru orice licențiat, dela orice facultate, pentru toată lumea, Șase luni să binevoiască să-și îndeplinească această datorie către țară și către neam orice intelectual din largul țării românești”. (Sociologie Românească II, 1, 1937, p. 2).

Serviciul Social este o instituție care cunoaște o îndelungată experiență științifică, am putea spune o doctrină sociologică. Căci, ce ar putea fi astăzi Institutul de Cercetări Sociale al României, fără strălucita experiență a Institutului Social Român, sau ce ar putea fi însuși Serviciul Social așa cum îl organizează legea, fără entuziasmul creator, dinamic, într'adevăr nou și revoluționar al celor cari încadrați în campaniile monografice nu s'au sfiit odată a înfrunța critica nedreaptă și pătimașă?

Mai presus de toate, a fost la baza noii îndrumări, gândul și inițiativa **M. S. Regelui** care a găsit în tineretul monografic și echipier, pregătirea și entuziasmul pentru înțelegerea și aplicarea acestei reforme sociale.

Legea administrativă

Legea administrativă e o urmare necesară a regimului constituțional din 27 Februarie 1938. Aceasta o subliniază astfel d. ministru de interne **Armand Călinescu**, în raportul către **M. S. Regele**: „Proiectul de lege ce înfățișăm este expresiunea acestei nevoi și realizarea tendinței constituționale”.

„Constituția nouă din 27 Februarie 1938 liberează organizarea administrativă a Statului nostru de o serie de obligațiuni ce-i erau impuse de Constituția din 1923. Principiile înscrise în acea Constituție cu privire la împărțirea administrativă a țării în județe și comune, la descentralizarea administrativă, la competența consiliilor comunale și județene și la modul lor de recrutare, principii care, cu prilejul diferitelor legi administrative, dăduseră naștere la atâtea discuții inutile și lipsite de orice interes din punct de vedere administrativ, au dispărut, noua Constituție lăsând pe seama legii ordinare organizarea administrației locale. Aceasta nu înseamnă că organizarea administrativă este lăsată în totul la latitudinea legii ordinare; ea trebuie să se facă în ritmul și în spiritul noii Constituții dominată de principiile călăuzitoare ale acesteia, ținând seamă de realitățile organice ale vieții administrative locale, de tradiția bună și reală izvorâtă din adâncul sufletului poporului nostru, de nevoile de învoire, îndreptare și adaptare la spiritul vremii și la cerințele administrației moderne“.

Caracterele reformei

La baza noii reforme găsim două principii fundamentale: **descentralizarea administrativă și desconcentrarea administrativă**, astfel caracterizate de d. Armand Căllnescu, ministrul internelor:

„Principiile fundamentale care trebuiesc să stea la baza organizării noastre administrative sunt: descentralizarea administrativă și desconcentrarea administrativă; încredințarea intereselor administrative unor organe numite de puterea centrală și ajutate, pentru administrația descentralizată, de consilii alese, pentru administrația desconcentrată, de consilii de funcționari; tehnicizarea administrației, bazată pe competență și ierarhie; o preocupare specială pentru edilitate și urbanism, un control și o tutelă administrativă serios organizate: o justiție administrativă păzitoare a legalității“.

Comuna și ținutul sunt cele două unități de descentralizare administrativă conduse respectiv de primar

și de rezidentul regal și înzestrate cu personalitate juridică politico-teritorială. (Art. 1 din lege). Plasa și județul sunt circumscripții de control și de desconcentrare ale administrației generale (Art. 1, al. ultim din lege).

Ministerele, afară de cele ale Apărării Naționale, Justiției, Afacerilor Streine și Educației Naționale, sunt obligate să creeze circumscripții de descentralizare a serviciilor. Fac excepții dela această îndatorire regiile publice autonome și administrațiile comerciale.

Ținutul (proiectul din 1912 al lui P. P. Carp, ca și proiectele d-lui C. Argetoianu din 1921 și 1931 prevedeau organisme similare; legea din 2 August 1929 crează directoratul ministerial), inovația cea mai importantă a reformei, e o circumscripție teritorială administrativă cu atribuțiuni economice, culturale și sociale stabilind într'un spirit de colaborare coordonarea diverselor activități (art. 55 din legea administrativă).

În plus de aceasta, ținutul este organul ce execută sub controlul Statului o parte din puterea publică, satisfăcând nevoile locale.

În fruntea fiecărui ținut se află un Rezident Regal ca administrator al ținutului (art. 62 al. 2 din lege), numit prin Decret Regal pe termen de 6 ani, la propunerea ministerului de interne (art. 56, al. 1 din lege).

El este reprezentantul guvernului în ținut (prin câteva decizii ministeriale s'a lărgit cu mult sfera atribuțiilor conferite Rezidentului Regal prin dispozițiunile legii administrative).

O nouă organizare se dă comisiunilor însărcinate cu orânduirea și aplicarea planurilor de sistematizare, prevăzându-se și mijloacele financiare necesare. Deasemenea, noi prevederi se referă la organizarea finanțelor locale, prin atribuirea veniturilor și cheltuelilor unității administrative menită să coordoneze orice activitate și anume ținutului. Lăsându-se ținutului inițiativa conducerii efective, el își poate găsi echilibrul financiar după posibilitățile economice ale fiecărei regiuni, legea fixând grupele impozabile și cotele maxime.

Verificarea conturilor de gestiune potrivit art. 186 din L. A.

A. G. N. C. R. a înaintat următoarea petiție On. Inaltei Curți de Conturi înregistrată la această Inaltă Instanță sub Nr. 9636 din 17 Febr. 1939.

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România

Sediul: București, I., Str. Aristide Brland 20, Etaj I, — Telefon 4.82.56.

Nr. 66—1939.

Domnule Prim Președinte,

În legătură cu verificarea conturilor de gestiune în conformitate cu art. 186 din Legea Administrativă, subsemnații reprezentanți ai Asociației

Generale a Notarilor Comunali din România, vă rugăm să binevoiți a ne preciza următoarele:

Forul de tutelă al Comunelor Rurale, — Prefecturile Județene —, verificând conturile de

gestiune ale comunelor Rurale, atunci când gestiunea n'a fost găsită în regulă, constatându-se unele lipsuri ca de ex: neaplicarea timbrului de aviație, atașarea unei hotărâri a Consiliului Comunal adusă la timpul său, lipsa procesului verbal de aprobare al unei licitații, lipsa verificărei pe Statul de Plată, împrejurărei că angajatul, cât i s'a ordonat salariul pe timpul cât de fapt a prestat serviciul, etc., nu comunică rezultatul verificărei gestionarilor responsabili.

Astfel fiind gestionarii n'au posibilitatea, să completeze în termenul fixat de lege, lipsurile constatate.

În urma căreia prea respectuos vă rugăm, să binevoiiți a ne indica, de resortul cărei instituții este de a comunica gestionarilor aceste lipsuri spre completare: Prefecturilor Județene, sau Inaltei Curți de Conturi.

Primiți, vă rugăm, Domnule Prim Președinte, asigurarea deosebitei noastre stime și Inalte considerațiuni.

București, 15 Februarie 1939.

Președinte: ss. Gh. Milencovici.

Secretar General: ss. Romul Aron.

**Onorata Inaltă Curte de Conturi,
în urma diferitelor sesizări a dat următorul jurnal în Secțiuni Unite care clarifică înțelesul art. 186 din Legea Administrativă.**

Inaltă Curte de Conturi Secțiuni Unite

Sedința dela 7 Februarie 1939.

Președinția d-lui Zamfir Brătescu, Președinte
Membrii prezenți d-nii Gl. V. Cusen, „
St. Mihăilescu, „
Fabiș Popp, „
M. C. Popovici, Consilier
I. Nicolaescu, „
C. M. Cristescu, „
I. Ștefănescu, „
E. Ceaur Aslan, „
Ion Aronescu, „
Petre Rașcanu, Procuror gl.

Jurnal Nr. 28

La ordinea zilei avizul cerut Inaltei Curți de Conturi de ținutul Someș, prefecturile județului Arad, Botoșani, Cahul, Cernăuți, Dorohoi și Odorheiu, cu

privire la atribuțiunile acestor autorități în materie de verificare de conturi, față de dispozițiunile noii legi administrative din 14 August 1938, precum și adresa Ministerului de Interne Nr. 38902—938, prin care intervine a se examina din nou de secțiunile unite ale acestei Inalte Curți, chestiunea soluționată prin Jurnalul său Nr. 227—938 în privința judecării conturilor rămase neverificate până la promulgarea suscitărei legi, — lucrări conexe prin jurnalul Nr. 13 din ședința dela 27 Ianuarie 1939.

S'a ascultat dl. procuror gral care, după ce arată fazele prin cari au trecut operațiunile de verificarea conturilor și descărcarea gestionarilor, sub diferitele legi administrative până astăzi, conchide că în materia verificărei conturilor comunelor rurale și urbane nereședințe, sarcina unor verificări detaliate a conturilor respective revine prefecturilor de județe — ca organe tutelare — și că în lumina acestor îndatoriri legale urmează să se soluționeze de Inalta Curte toate chestiunile cari fac obiectul intervențiunilor suscitărei autorități.

După cari Curtea, deliberând:

Având în vedere că, din cuprinsul adreselor conexe, se cere Inaltei Curți de Conturi să dea aviz asupra următoarelor chestiuni:

a) Cari sunt atribuțiunile organelor tutelare în materie de verificare de conturi și ce anume trebuie să se constate de aceste organe prin deciziunile ce dau în conformitate cu dispozițiunile art. . . . din noua lege administrativă.

b) În caz de lipsuri, nereguli, fraude sau fapte pasibile de pedepse, sau sume imputabile gestionarilor, sau trebuie să aștepte pronunțarea deciziunilor Inaltei Curți de Conturi?

c) Cine va purta evidența sumelor urmărite, — sume pe cari le vor restitui gestionarii?

d) Ce se întâmplă cu conturile comunelor rămase neverificate și neaprobat de autoritățile tutelare competente, din anii financiari anteriori noii legi administrative?

e) Dacă pe lângă deciziunile date de organele tutelare în materie de verificare, se înaintează Curții de Conturi în afară de conturile de gestiune și toate registrele de contabilitate dimpreună cu actele justificative?

I. Având în vedere că, din dispozițiunile art. 186 alin. III al legii administrative din 1938 care stabilește textual că „deciziunile organelor tutelare în materie de verificare de conturi se înaintează Curții de Conturi împreună cu conturile, pentru verificare și descărcare“, — rezultă în mod neîndoios un fapt: că organele tutelare dau deciziuni (încheeri administrative) în materie de verificare de conturi.

Că în atare situațiune, obligațiunile legale ale acestor organe tutelare nu se pot rezuma numai la un simplu control, din punctul de vedere al formelor ce sunt de îndeplinit pentru întocmirea conturilor — astfel

cum a fost interpretat suscitatul text de lege de către Comisiunea pentru aplicarea legii administrative.

Având în vedere faptul că, sub imperiul vechilor legi administrative, spiritul de care au fost călăuziți legiuitorii a fost acela ca, cercetarea examinarea amănunțită a conturilor și în special a conturilor comunelor rurale și urbane nereședințe, să se facă de organele locale de grad mai înalt — din centrele apropiate unităților respective — cari au la îndemână toate mijloacele și mai multe posibilități pentru o serioasă verificare a acestor conturi.

Că astfel fiind, chiar dacă modul de redactare al art. 186 alin III al noii legi administrative a putut da naștere la interpretări diferite, totuși nu este admisibilă că legiuitorul din 14 August 1938 să fi urmărit ideea adoptării în această privință a unor norme cu totul contrarii — și uzanțelor din trecut și posibilități lor de realizare, — față de situația dificilă în care s'ar găsi Inalta Curte de Conturi, și așa prea mult aglomerată ca numeroasele sale lucrări curente.

Având în vedere că prin legile de organizare a Inaltei Curți de Conturi, chiar dela înființarea ei din anul 1864 și până azi, s'a urmărit necurmat descongestionarea acestei Instituții, spre a-și putea îndeplini cu stricteță rolul său constituțional, astfel că judecata conturilor micilor unități a fost eliminată din atribuțiile sale (art. 21 din legea Inaltei Curți de Conturi din 1929).

Că, pentru toate aceste considerațiuni, singura singura interpretare ce se poate da textului art. 186 alineatul III este aceea că, organelor tutelare în materie de verificare de conturi le încumbă o verificare amănunțită a acestora cu registrele, scriptele de contabilitate și cu actele justificative respective.

II. Având în vedere că textul art. 186 al legii administrative din 1938 stabilește că „dacă cu ocaziunea verificării conturilor se descopăr nereguli în gestiune, Curtea de Conturi va proceda în conformitate cu dispozițiunile referitoare la această materie din legea Curții de Conturi și legea contabilității publice.

Având în vedere că textul susmenționat nu determină ce anume măsuri se pot lua de organele tutelare contra gestionarilor;

Că așa fiind, organele tutelare — prin deciziunile ce dau în materie de verificare de conturi — urmează a stabili dacă gestiunea este în regulă sau în neregulă și în care caz, deciziunile lor, încheerile administrative, — trebuiesc să cuprindă detaliat și exact toate lipsurile, abaterile și sumele imputabile gestionarilor, fiind apoi înaintate Inaltei Curți de Conturi, împreună cu conturile, spre verificare și descărcare.

Că această procedare nu împiedică întru nimic organele tutelare în caz de deficite, să ia măsuri asigurătoare, acolo unde va fi cazul, conform dispozițiunilor art. 21 din legea contabilității publice.

III. Că, în ce privește evidența sumelor urmărite sau pe cari le vor restitui gestionarii, chestiunea câtă a fi soluționată în conformitate cu dispozițiunile art. 47 din legea organică a Inaltei Curți de Conturi, unde se arată modul de executare a deciziunilor Curții, iar pentru o mai bună regulă această evidență trebuie ținută și de organele tutelare cari dau deciziuni — încheeri administrative — în materie de verificare de conturi și cărora urmează să li se comunice deciziunile Inaltei Curți.

IV. Având în vedere că, în ceea ce privește conturile rămase neverificate și neaprobată până la data de 14 August 1938, noua lege administrativă nu cuprinde nici o dispozițiune care să hotărească în această privință.

Că, în această chestiune nu pot fi menționate dispozițiunile jurnalului Inaltei Curți de Conturi secțiuni unite Nr. 227—938, din economia căruia reiese că suscitatele conturi ar trebui verificate și aprobate de niște organe tutelare, în prezent desființate prin legea administrativă în vigoare.

Că, în atare împrejurare competența verificării și aprobării conturilor vechi nu poate fi atribuită decât organelor tutelare în ființă, prevăzute de noua lege administrativă.

V. Că, în privința actelor ce se înaintează Inaltei Curți de Conturi, textul art. 186 alin. III precizează că „deciziunile organelor tutelare în materie de verificare de conturi se înaintează Curții de Conturi, dinpreună cu conturile, pentru verificare și descărcare.

Că față de aceste dispozițiuni legale, Inalta Curte are a se pronunța în general asupra conturilor, numai pe baza lor și a deciziunilor însoțitoare, având bineînțeles facultatea de a cere dela organele tutelare orice acte sau registre va crede necesare, după împrejurări, — mai ales în cazuri de imputări sau nereguli constatate în sarcina gestionarilor, prin deciziunile lor.

Că din toate cele expuse mai sus, posibilitatea unei interpretări alta a art. 186 din noua lege administrativă, în sensul de a se atribui Inaltei Curți de Conturi, în materie de verificare de conturi, — un rol pe care nu l-a avut niciodată sub imperiul tuturor legiuirilor administrative din trecut și nici nu i-a fost dat prin legea sa organică, — ar fi fost complet evitată dacă, cu ocaziunea redactării aceluia articol s'ar fi ținut seamă de dispozițiunile art. 228 din legea asupra contabilității publice și art. 28 din legea organică a Inaltei Curți de Conturi, cari prevăd necesitatea avizului acestei Inalte instanțe oridecâteori este vorba de proiecte de legi cari conțin dispozițiuni referitoare la contabilitatea administrațiilor publice.

Că aceste dispozițiuni ar urma să fie avute în vedere cu ocaziunea eventualei modificări a legii administrative, sau să fie introduse chiar în legea organică a Inaltei Curți de Conturi.

Pentru aceste motive:

Curtea In unire cu Ministerul Public Dispune:

1. Deciziunile organelor tutelare prevăzute de art. 192 din legea administrativă din 14 August 1938, în materie de verificare de conturi, trebuiesc să fie precedate de o verificare amănunțită a tuturor registrelor, scriptelor de contabilitate și actelor justificative respective, — operațiuni care urmează a se face de către acele organe.

2. Organele tutelare, prin deciziile de verificare, stabilesc:

a) fie că gestiunea a fost găsită în regulă și ca atare urmează a se da cuvenita descărcare de Inalta Curte de Conturi;

b) fie că gestiunea a fost găsită în neregulă și în acest caz precizează în dispozitivul deciziei în ce anume constă neregula, abaterile dela lege, lipsurile ce urmează a se imputa, etc. putând pentru acoperirea deficitelor — să ia măsurile asigurătoare prevăzute de art. 21 din legea asupra contabilității publice.

Inaltei Curți de Conturi i se trimit, în caz când gestiunea a fost găsită în regulă, numai deciziunile organelor tutelare însoțite de conturile respective, iar în cazul când gestiunea a fost găsită în neregulă, i se trimite în afară de deciziunea împreună cu conturile, — și toate actele justificative și registrele de contabilitate spre verificare.

Inalta Curte de Conturi își rezervă dreptul de a cere oricând toate actele și registrele de contabilitate, chiar pentru gestiunile găsite în regulă, dela orice fel de autorități administrative.

3. Evidența sumelor urmărite sau pe cari le vor restitui gestionarii, se va ține atât de Parchetul general al Inaltei Curți de Conturi, cât și de organele tutelare respective.

4. Conturile rămase neverificate și neaprobare până la data promulgării noii legi administrative (14 August 1938), vor fi verificate după aceleași norme ca și conturile încheiate sub regimul noii legi administrative și de către organele tutelare prevăzute de această lege.

5. Conturile ce trebuiesc încheiate și prezentate Curții de Conturi de către autoritățile locale sunt:

— Pentru ținuturi, municipii, comune urbane reședințe, comune urbane nereședințe și comune balneo-climatiche, — conturi de execuție bugetară și conturile de gestiune ale cassierilor respectivi, iar

— Pentru comunele rurale, — conturile de gestiune.

Prezentul jurnal se va comunica în copie Ministerului de Interne spre a fi adus la cunoștința autorităților administrative în subordine, iar o copie Parchetului General al Inaltei Curți de Conturi.

(Urmează semnăturile).

Tot în legătură cu această chestiune a apărut un judicios articol în ziarul „Universul“ din 19 Februarie cu titlul „Adevărata Curte de Conturi“ semnat de Dl. I. Vion, al cărui constatări le înșușim pe deplin. Reproducem în întregime acest foarte întemeiat articol al Dlui I. Vion.

Adevărata Curte de Conturi

de: I. Vion

Vizită pe care dl. Ministru de Finanțe Mitiță Constantinescu a făcut-o Inaltei Curți de conturi și cuvântările rostite cu acest prilej au scos din nou în evidență faptul că prima instituție de control a statului n'a fost întrecut la înălțimea menirii ei și n'a corespuns speranțelor celor ce vedeau în această supremă instanță un stăvilă puternic și prompt pus să zăgăzuiască irosirea avutului public.

În deosebi întârzierea pusă în cercetarea scriptelor diverselor gestiuni a cauzat pagube incalculabile statului, acordând vinovaților o desăvârșită liniște în ce privește eventualele sancțiuni, deoarece știau că prescripțiunea legală venea deseori înaintea sentinței Curții de Conturi.

În al doilea rând intențiile legiuitorului, la înființarea Inaltei Curți de Conturi, au fost eludate de formalismul birocratic, această instanță de control neputând adânci problemele, și neavând posibilitatea unor temeinice investigațiuni contabile, astfel că am ajuns la concluzia, trasă mai de mult de fostul ministru de finanțe Dl. Victor Slăvescu, actualul ministru al înzestrării oastei și care acum 2—3 ani confirma situația precizând că: „Averea statului e risipită cu acte în regulă“.

Inalta Curte de Conturi nu și-a îndeplinit rolul de a scoate în evidență acea problematică și formalistă regularitate a actelor, grație cărora patrimoniul statului — lăsat ei în puză — era risipit!

Deacea dl. Ministru de finanțe Mitiță Constantinescu, în cuvântarea rostită cu prilejul vizitei de care pomenim, a ținut să atragă atenția Inaltei Curți de Conturi că prestigiul forurilor de control stă în vigență și promptitudinea cu care se efectuează acest control, care, dacă nu este exercitat în actualitate, se constată o

relaxare, „în moravurile și conștiinciozitatea gestionarilor publici.

Nu se poate o mai clară și mai categorică stabilire a unei părți de răspundere pentru toate greșelile trecutului, răspundere care cade și în sarcina supremului for de control.

Pentru viitor trebuie să se țină samă de cece însuși d. ministru de finanțe numea „Triste constatări“ și să se ia drept normă de conduită adevărul rostit de vistiernicul țării, că „atunci când fraudă sau gestiunea neconformă devin fapt repetat și nu se găsește ochiul vigilent de control, prăbușirile morale ale unei țări sunt inevitabile“.

Subliniind cele de mai sus cu privire la rolul pe care ar fi trebuit să-l aibe Inalta Curte de Conturi, punem chestiunea principală fără a viza ori învinui anumite persoane. Critica sistemului susceptibil îndreptării e cu atât mai obiectivă, cu cât însuși dl. Zamfir Brătescu,

harnicul și priceputul economist, președintele Inaltei Curți de Conturi, a invocat faptul că instituția a pierdut firul conducător al misiunii sale esențiale și a micșorat exercitarea la timpul său a acțiunii de control și verificare superioară a gestiunii statului, din cauză că întreaga activitate a Curții a fost stânjenită de numărul mare al chestiunilor mărunte.

Luând din competența Curții judecarea apelor de pensii și cercetarea conturilor comunelor rurale, cari ar trece în atributivele organelor superioare locale, se va putea da viață nouă, acelei instituții chemate să îndeplinească cea mai importantă misiune în stat, o instituție cu un intangibil prestigiu, o „Adevărata Curte de Conturi“ cum preconiza atât de îndreptățit ministrul finanțelor dl. Mitiță Constantinescu.

I. Vion.

Incadrarea și salarizarea notarilor

A. G. N. C. R. a înaintat sub Nr. 70/1939 următorul Memoriu înregistrat la Ministerul de Interne sub Nr. 2014 din 24 Febr. 1939, Registratura generală.

Domnule Ministru,

Legea administrativă din 14 august 1938 a creat două categorii de notari comunali: Notari cl. I, șef de birou cl. II, cu salariu de Lei 5.450 lunar și Notari cl. II., subșefi de birou cl. II., cu salariu de Lei 4.100 lunar.

Această nouă împărțire absolut justă, a produs un sentiment de mulțumire generală între notari comunali, cari de fapt se bucurau în trecut de cel mai redus salariu între funcționari publici.

Noile dispoziții ale legii administrative reduc aproape în întregime dreptul notarului comunal de a putea redacta acte sub semnătură privată, singurul mijloc de întregire în parte a venitelor notarului comunal, astfel că acesta este avizat în prezent exclusiv la salariul său.

De altă parte îndatoririle notarului comunal, ca reprezentant al puterii centrale, devin tot mai complexe și multiple, încât acesta este reținut aproape în continuu de interesele serviciului, chiar și în zile de repaus legal.

Ori o activitate nu se poate depune cu rezultatul dorit, decât atunci când funcționarul respectiv este la adăpostul grijilor materiale.

În consecință Vă rugăm respectuos Domnule Ministru, ca dând curs prevederilor legii administrative, să binevoiați a dispune ca în bugetul anului 1939—40 să fie înscrise sumele necesare salarizării notarilor comunali, conform categoriilor menționate de această lege.

Respectuos cerem ca notarii încadrați în clasa I—II din categoriile respective, înscrise în bugetul M. I. pe anul 1938—39, să fie încadrați în clasa I, iar cei din cl. III—IV a respectivelor categorii, să fie înscrși în clasa II din noua lege administrativă.

Pentru cazul când prevederile bugetare ale M.I. pe anul 1939—40 nu ar fi suficiente pentru acordarea acestor salarii, Vă rugăm respectuos a aproba și admite, ca eventualele diferențe să fie înscrise în bugetele comunelor, ca o contribuție în schimbul activității ce notari comunali depun în administrația și gospodăria comunelor.

În vederea înglobării acestor sume la fondul de pensii Vă rugăm ca acestea să fie făcute venit și cheltueli în bugetul M. I. pe anul 1939-40.

Primiți Vă rugăm Domnule Ministru asigurarea deosebitei stime și înaltei considerațiuni.

Vizezdia la 22 Ianuarie 1939.

Președinte, ss. **Gh. Milencovici.**

Secretar general, ss. **Romul Aron.**

D-sale

Domnului Ministru de Interne

B u c u r e ș t i.

Ca urmare la acest memoriu Președintele Asociației noastre a luat contact în mai multe rânduri cu Dl. D. Tomescu Director General al Administrației de Stat din Ministerul Internelor, care a asigurat corpul notarial de toată sollicitudinea Ministerului de Interne, în măsura în care bugetul Statului pe anul 1939—40 va permite aceasta, ținând seamă de faptul că interesele superioare ale Statului în momentele de față cer toate jertfele pentru apărarea națională.

A. G. N. C. R.

Publicațiuni oficiale.

Nr. 128/1939.

Rezumatul ședinței Consiliului de Administrație ținută la 21 Decembrie 1938.

Ședința a avut loc în sala „Arta” din București de față fiind: *Ioan R. Chiru* (Brăila), *Emanuil V. Doctor* (Târnava-Mică), *Petre Frumusache* (Tighina), *Mihail F. Grigoriu* (Maramureș), *Stelian Mărculescu* (Dâmbovița), *Gheorghe Milencovici* (Caraș), *Aurelian Olariu* (Rădăuți), *Constantin V. Pavel* (Sălaj), *Anton Panait* (Constanța) și membrii din Consiliul de Cenzori: *Gheorghe Elade* (Bălți) cu *Ioan D. Filip* (Durostor).

Având în vedere că în ședința din 18 Decembrie 1938 a Consiliului de Administrație a fost revocat mandatul Consilierilor Nicolae Bunescu (Sibiu), Alexandru Rațiu (Arad) și Romul Săbău (Hunedoara), în locul lor fiind cooptați: Dimitrie Isaiu (Bihor), Romul Vasiu (Hunedoara) și Dimitrie Băcanu (Constanța).

Că în adunarea generală ordinară din 20 Dec. 1938 consilierii Alexandru Coșșia (Cluj), Dr. Alex. Lighezan (Timiș-Torontal) și Simeon Ursu (Mureș), au demisionat, pe cari demisii Adunarea generală luându-le la cunoștință, au fost declarați aleși membrii în Consiliul de Ad-

ministrație Dnii: *Ioan R. Chiru* (Brăila), *Emanuil V. Doctor* (Târnava-Mică), *Petre Frumusache* (Tighina), *Dimitrie Isaiu* (Bihor), *Stelian I. Marculescu* (Dâmbovița) și *Constantin V. Pavel* (Sălaj).

D-l Gheorghe Milencovici Președintele Asociației și-a prezentat demisia împreună cu aceea a vice-președintelui și a funcționarilor Asociației.

Astfel fiind, Președinția Consiliului a fost exercitată de către cel mai înaintat în vârstă dintre D-nii Consilieri, de către Dl. Anton Panait Constanța, ales în această demnitate din partea membrilor Consiliului de Administrație.

Procedându-se la alegerea președintelui, alor doi vice-președinți și a funcționarilor, s'a obținut următorul rezultat, fiind declarați jos numiții precum urmează în posturile lor:

Președinte: Gh. Milencovici Caraș, cu 8 voturi și 1 abținere.

I. Vice-Președinte: Anton Panait Constanța cu 8 voturi și 1 abț.

II. Vice-Președinte: Const. V. Pavel Sălaj cu 8 voturi și 1 abț.

Funcționarii de până acum tot prin vot secret au fost confirmați în posturile lor în mod provizoriu și anume: Secretarul general, casierul, funcționarul biroului Central, impiegatul Asociației, cu redactor responsabil al Revistei „Administrația Română”.

Gheorghe Milencovici mulțumind în numele nouilor aleși pentru încrederea depusă în aceștia, preia președinția.

Se procedează apoi la numirea președinților ad-hoc al Ținuturilor, chemați a organiza și a susține interesele locale ale filialelor județene aparținătoare, prin următorii colegi:

Ținutul Olt:	Vasile Coșșia	jud. Vâlcea.
”	Bucegi: Ioan Bunbea	” Trei Scaune.
”	Mărei; Nicolae Irimia	” Constanța.
”	Dun. de jos: V. Matîșef	” Cahul.
”	Nistru: Gh. Ionescu	” Lăpușna.
”	Prut: Gh. Cozoschi	” Botoșani.
”	Suceava: Aurelian Olariu	” Rădăuți.
”	Mureș: Simeon Ursu	” Mureș.
”	Someș: Alex. Popescu	” Bihor.
”	Timiș: Designarea Președintelui fiind lăsată la aprecierea Dlui Președinte al Asociației.	

Pentru uniformitate și o colaborare cinstită, care va trebui să existe între prezidiul A. G. N.

C. R. și Dnii Președinți ai Ținuturilor, având în vedere bunul mers al Asociației, aceștia sunt invitați a înainta în copie Dlui Președinte al Asociației, toate memoriile, intervențiile pe cari le vor face în interesul colegilor din acel Ținut.

S'a mai hotărât asupra revistelor și ziarelor cari urmează a fi abonate pe seama Asociației, după care ședința într'o adevărată frățească camaraderie a luat sfârșit, membrii Consiliului de Administrație împreună cu Comisia Cenzorilor, retrăgându-se au cinat cu toții împreună în restaurantul Cooperativei Funcționarilor Publici într'o atmosferă de sinceră colegialitate și frăție.

Președinte de vârstă, *A. Panait*.

Președintele Asociației, *Gh. Milencovici*.

Const. V. Pavel
Aurelian Olariu
Emanuil V. Doctor
Mihail F. Grigoriu

Petre Frumuzache
Ioan R. Chiru
Stel. I. Mărculescu

COMUNICAT Nr. 130/939.

Comisia Cenzorilor în ședința de constituire ținută la 21 Decembrie 1938, s'a constituit precum urmează:

Președinte: Gh. Elade Bălți.

Secretar: Ioan D. Filip Durostor.

Membri: Vasile Butta, Năsăud.

Membrii supleanți:

Dr. Magdu Bucur: Târnava-Mare.

Ene Stoica: Cetatea Albă.

Alexandru Mihăilescu: Buzău.

Președinte, *Gh. Elade*.

Secretar, *Ioan D. Filip*.

Dreptul notarilor de a redacta acte sub semnătură privată:

Prezidiul a primit următoarea adresă:

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România
Filiala Bihor.

Domnule Președinte,

Conform art. 4 alin 3 din Legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea corpului de avocați, publicată în Mon. Of. Nr. 78 din 2 Aprilie 1936, notarii comunali aflători în funcțiune la data punerii în aplicare a suscitutei legi, au dreptul la redactarea actelor sub semnătură privată privind înscrierile în cartea funduară, în Ardeal și Banat, pentru sătenii cultivatori de pământ, până la valoare de 10.000 lei.

Iar conform art. 110, lit. o, alin. 1 din Legea Administrativă, publicată în Mon. Of. Nr. 187, din 14 Aug. 1938, notarul comunei este îndatorat, la cerere, a redacta petițiunile sătenilor. Notarii licențiați în drept diplomați și Centrului de pregătire tehnică profesională, pot redacta și cererile de înscriere în cartea funduară.

Corpul notarilor din județul Bihor ne arată că, din cauza propagandei desfășurată de avocați cari pretind că, în conformitate cu acest din urmă text din lege, notarii nu mai pot și nu au dreptul la redactarea contractelor, chiar nici până la valoarea de 10.000 lei și nefiind lămurii asupra aplicării celor două texte, pentru a nu cauza sătenilor cheltueli inutile și dificultăți, eventual și alte pagube materiale, pe care ar trebui să le restituie

majoritatea notarilor a refuzat redactarea contractelor, din care cauză toată populația județului a rămas nemulțumită.

Ori din textul art. 110, lit. o, alin. 1 și nici din cuprinsul art. 197 sau restul legii administrative, publicată în Mon. Of. Nr. 187 din 14 August 1938, nu rezultă, că dispozițiunile art. 4 alin. 3, din legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea corpului de avocați ar fi abrogate, urmând că notarii îndeplinând condițiunile arătate acolo, ar putea redacta contracte și pe mai departe.

Iar art. 110, lit. o, alin. 1, din legea administrativă tratează numai despre cereri de înscriere în cartea funduară — bineînțeles care însoțesc contractele de întabulat — fără să facă amintire de însuși actele juridice sub semnătură privată.

Teoric și juridic acestea două texte deci nu se contrazic și este fără îndoială, că ambele sunt în vigoare. În practică însă nu se pot aplica, din care cauză sătenii cultivatori de pământ sunt puși pe drumuri, când au de făcut contracte și cereri și iată cum:

1. Un sătean din comuna Tășnad, bunăoară, având proprietatea nearanjată la cartea funduară, în hotarul

comunei, vinde unui alt sătean recent căsătorit acolo o bucată de pământ. Valoarea proprietății fiind chiar sub 10.000 lei — dacă art. 4 alin. 3, din legea pentru modificarea legii pentru organizarea corpului de avocați este în vigoare — notarul local redactează contractul, dacă a fost în funcțiune la punerea în aplicare a legii. Inșă dacă notarul nu îndeplinește condițiunile cerute de art. 110, lit. o, alin. 1, din Legea Administrativă, cumpărătorul trebuie să meargă cu contractul la avocat, ca să-i facă cererea de întabulare. Deci două drumuri, două cheltueli și pierderi de timp.

2. Dacă însă art. 4 alin. 3 din legea pentru modificarea legii de organizare a corpului de avocați nu mai este în vigoare, atunci părțile se vor deplasa la reședința plășii Ceica, la o distanță de 12 km. Acolo Dl avocat pleacă cu părțile la secția cărții funduare, iar contractanții, chiar de n-ar fi analfabeți, nu sunt în măsură să nu identifice parcela vândută, deoarece la cartea funduară nu este defalcată în formă folosită de vânzător, care înainte de a se gândi la vânzare, nu s-a gândit să-și aranjeze moșia cu ceilalți coproprietari, iar **Dl avocat necunoscând situația topografică și geografică a comunei, nu poate indentifica parcela vândută, trimițându-i la Dl notat, ca să le identifice parcelele vândute și să se întoarcă la dânsul pentru redactarea contractului.**

Iată că țărani noștri au făcut un drum de 24 km. dus-întors, urmând să-l repete a doua zi, iar Dl notat să-și frământe creerii, neglijând alte lucrări, ca să-și servească gratuit pe săteni și să contribuie la câștigul avocaților.

3. A doua zi sătenii repetă drumul, își fac contractul și Dl avocat, îi îndrumă **după certificatele**: vânzătorului, că nu este înscris în registrul special al debitorilor agricoli și a cumpărătorului, că e cetățean român. Cumpărătorul venind acasă, trebuia să vină la reședința notariatului din Lăzăreni, unde aparține acum Caleamare, la care se află înscris în registrul de naționalitate, făcând alt drum de 24 km. dus-întors, plus primele două drumuri la Ceica, în total 72 km. ducând actele la avocat încă 24 km. și atunci nu-i ajung banii pentru redactare, timbre și impozit proporțional etc. făcând alte 24 km. deci 96 km. pentru un contract de 3—4000 lei.

4. Altă treabă: Art. 4 alin. 3 este în vigoare și notarul poate redacta contractul până la 10.000 lei în schimb nu îndeplinește condițiunile art. 110, lit. o, alin. 1, din Legea Administrativă și nu poate redacta și cererea cumpărătorului, în acest caz sătenii iarăși sunt supuși aceluiași drumuri, cheltueli, osteneală și pierdere de timp, trebuind se meargă pela avocat.

În timpul guvernărilor trecute, când sătenii nu au avut reprezentanții lor în parlament, decât numai de formă, majoritatea parlamentarilor fiind avocați, aceștia cu cea mai mare ușurință au putut vota legi, cum este cea de organizare a corpului de avocați, care să le

asigure privilegiu față de celelalte categorii de slujbași. Acea lege însă astăzi nu mai poate fi considerată ca **avantajoasă pentru nimenea în afară de avocați, restrângând drepturile restului de cetățeni, cari sunt în majoritate zdrobitoare față de ei și nu pot fi puși la discreția exclusivă a avocaților.** Desigur că, această nedreptate trebuie suprimată cu cea mai mare urgență și nemulțumirea cetățenilor stinsă. Nu este de mirat, dacă din cauza unor legi, cum sunt cele două de mai sus, populația dela sate își manifestă nemulțumirile, căci acelea sunt potrivnice intereselor generale.

Când Inaltul Guvern actual a îndreptat atâtea greșili ale trecutului și luptă pentru consolidarea Statului și înviorarea tuturor ramurilor de activitate a diferitelor categorii de muncă națională, este imposibil ca, pe lângă marile înfăptuiri realizate în acest an, să nu să țină seamă și de libertate de acțiune a sătenilor cultivatori de pământ, **că ei să-și poată redacta actelelor juridice, chiar în comuna lor. Acesta este de un interes vital și în cea mai strânsă legătură cu circulația pământurilor, care nu poate fi îngrijită prin două texte de legi, dăunătoare și păgubitoare pentru săteni, dar în același timp producătoare de venituri pentru câțiva liber-profesioniști.**

Pe de altă parte, unii cetățeni să nu se poată bucura de aceleași privilegii, ca și aceia, cari au norocul să aibă notat îndeplinind condițiunile cerute de art. 110, lit. o, alin. 1, din Legea Administrativă. Pentru ce să se facă deosebiri între aceiași cetățeni și aceiași categorie de funcționari?

Dar dacă legea garantează drepturile notarilor aflați în serviciu la punerea în aplicare a legii și dacă condițiunile de numire sunt unificate și prevăzute de lege; dacă aceiași notari servesc același Stat, același scop, aceleași interese, cu aceleași atribuțiuni în privința serviciului, ce rost are **categorisirea lor în ce privește serviciile de prestat populației, al cărei îndrumător și sfătuitor este?** Dacă notarii aflați în serviciu la data punerii în aplicare a legilor își păstrează titlul și atribuțiunile, iar cei numiți din nou, deși cu alte preșgătiri prevăzute de lege, au aceleași atribuțiuni în serviciu, pentru ce notarii vechi nu se pot bucura de acelea avantajii, chiar dacă nu este vorba de avantajile lor, dar să se țină socoteală de drepturile cetățenilor și avantajele de cari trebuie să se bucure dânsii.

Neîndreptarea la timp a greșelilor trecutului, și nedreptăților cauzate păturei țărănești prin politica apusă, are ca urmare nemulțumirea locuitorilor, ordonanțelor și tuturor d spozițiunilor pornite de sus.

Pentru a veni în ajutorul lor grabnic, pentru a înlesni circulația imobilelor și a le potoli neliniștea și nemulțumirea, Vă rugăm, să binevoiți a interveni cât de urgent atât la On. Ministerul de Interne, cât și la On. Ministerul de Justiție, prin câte un memoriu documentat prin relatările de mai sus, cerând următoarele:

1. Dacă textul art. 4 alin. 3, din Legea pentru modificarea legii de organizare a corpului de avocați mai este în vigoare față de dispozițiunile art. 110, lit. o, alin. 1, din Legea Administrativă și în caz afirmativ să se dea o circulară către toate Secțiile de carte funduară din țară, ca să admită intabularea contractelor redactate de notarii comunali în condițiunile textului art. 4, alin. 3 de mai sus și a obține o copie de pe aceia circulară, pentru a fi difuzată tuturor notarilor din țară, prin președinții Filialelor de județe.

2. Armonizarea celor două texte de lege în sensul, că toți notarii aflați în serviciu, indiferent de pregătirea profesională, să poate redacta atât contracte și tot felul de acte juridice sătenilor din raza notariatului lor, cât și cererile însoțitoare pentru intabulare în cartea funduară.

Dacă toți acești notari sunt apți pentru conducerea serviciilor și executarea tuturor legilor, pentru ce nu ar fi apți să redacteze acte de felul celor de mai sus, oare numai pentru că interesele avocaților, cari și-au putut exopera acest monopol prin situația lor de parlamentari se opun?

3. Intrucât valoarea imobilelor, rurale permanent crescândă în ultimii ani s-a majorat simțitor, să se majoreze și plafonul dela 10.000 lei la 20.000 lei până la care sumă se poată redacta toți notarii acte de felul celor de mai sus, adică **atât actele juridice, cât și cererile de intabulare.**

Populația satelor noastre este foarte nemulțumită din cauza restricțiunilor din textele discutate, nemulțumire pe drept justificate, când:

a) Țăranul având un tată, mamă ori altă persoană interesată, bolnav pe pat și dorind să facă acte de dispoziție, n-are posibilitatea, deoarece notarul său din comună n-are drept, iar avocatul — care să deplaseze dela distanță de 10—20 km. numai după ce i-s-au avansat cheltuelile, fiind chemat, n-are mijloacele de transport, sau cheltuelile necesare. — Notarul însă se deplasează pe jos așteptându-l de taxe până-și va vinde o vită, porc, sau alte produse agricole și situația pentru țăran ar fi salvată și mulțumirea desăvârșită.

b) Neavând însă posibilitatea materială momentană, în caz de moarte atestătorului, afacerea ajunge pe mâna avocaților, cari în loc să-i impace, îi ațâțe pe unii contra celorlalți, ca ei să aibă procese producătoare de venituri grase.

c) Dar să nu punem în situația și în cazul izbucnirii unui război, când toată lumea pornește la arme în câteva ore și dintre cei cari pleacă cât de mulți ar fi, care ar dori să facă acte de dispoziție, testamente etc., fie în favoarea soției, ori a copiilor, eventual altor persoane dragi lor, dar notarul neavând dreptul la redactarea actelor, din cauza scurtimei timpului numai are posibilitatea să meargă la avocat, iată că, nu-și poate aranja lucrurile sale, poate ultimele din viața sa familiară și civilă înainte de a pleca la datorie.

Așa dar cine poate contesta acest drept al cetățeanului, care numai prin unificarea codului civil se poate garanta și nu se poate călca de o singură categorie de profesioniști, adică de către Dnii avocați prin introducerea unor texte dăunătoare întregii populației rurale, în două legi.

Așa dară, cine poate contesta acest drept la cetățeanul, care numai prin unificarea codului civil se poate garanta și nu se poate călca de o singură categorie de profesioniști, adică de către Dnii avocați prin introducerea unor texte dăunătoare întregii populației rurale, în nouă lege.

Având în vedere că, diu această cauză, nemulțumirea este generală, această nemulțumire trebuie adusă la cunoștința celor în drept. Dar cine o va tălmăci conducătorilor țării, dacă noi notarii, cari le cunoaștem pașurile, fiind cei mai aproape de ei, nu le vom arăta mai marilor noștri? Doar avem și obligațiunea impusă de lege și iată deci una, care reclamă lecuirea urgentă.

Intrucât nu se va obține îndreptarea celor arătate mai sus și cuprinse în memoriile Asociației noastre, vă rugăm a da circulară tuturor președinților de județe ca la rândul lor să invite pe toți notarii din județ să redacteze și adune jalbele populației cu privire la neajunsurile constatate cu privire la încheierea actelor sub semnătură privată, iar în conformitate cu dispozițiunile legii administrative privitor la înființarea biroului de petiționare, aceste jalbe să fie depuse la notariat, apoi de aici Domnii notari să le înainteze pe cale ierarhică.

Chestiunea fiind de interes general și urgentă, vă rugăm a face demersurile urgente și a ne comunica de rezultatul obținut.

Lăzăreni, la 30 Noembrie 1938.

Cu toată stima:

Președinte:

(ss) Alex. Popescu.

A. G. N. C. R.

Nr. 614—938.

Prezidiul a înaintat mai multe memorii în senzual cerut de colegul Alex. Popescu, dar nu poate aproba propunerea din adresa reprodusă mai sus cu privire la amestecul în orice fel a Asociației noastre în redactarea jalbelor sătenilor cari ar cere modificarea legii cu privire la actele sub semnătură privată

O atare acțiune ar fi sub demnitatea A. G. N. C. R-ului care în revindicările profesionale ale Corpului Notarial s-a ferit întotdeauna de a lăsa să planeze asupra notarilor nici cea mai mică bănuială, că ei ar urmări interese personale.

Un lucru trebuie știut: Asociația noastră susține interesele notarilor în măsura în care aceste interese coincid cu interesele administrației, și a sătenilor.

Deși în cazul de față interesele populației cer în mod imperios ca actele sub semnătură privată să poată

fi redactate la fața locului de către notari, totuși Prezidiul este de părere că această chestiune rămâne la aprecierea suverană a celor în drept, nefiind admisibil că notari să facă orice act, din care s-ar putea deduce bănuiala, că ei urmăresc numai interesul lor personal și nu acel al obștei.

Dacă însă se vor ivi astfel de jalbe ale sătenilor, notarul este bineînțeles dator a le înainta, pe cele ierarhică, ca pe orice altă petiție prin biroul instituit de lege, fără să aibă însă cel mai mic amestec în redactarea lor.

Președinte:
(ss) Gh. Milencovici.

Iar îndeplinirea procedurilor

Fără să se aplice, textul art. 83 pr. p. s'a modificat.

Până la intrarea în vigoare a noului cod de procedură penală (1 Ianuar 1937), notarul a fost singurul oficiu de îndeplinirea tuturor procedurilor, pe baza legii judecătorilor de ocoale din 1908.

Art. 68 al acestei legi, era însă de o claritate absolută.

Se dă însărcinarea aceasta la 3 funcționari: notarul, jandarmul și factorul poștal. De fapt factorului nu i-s-a dat deloc această însărcinare, jandarmul a fost desărcinat legal puțin după război, rămânând singur notarul cu îndeplinirea acestei însărcinări.

Art. 83 din noul cod de procedură penală, a adus o inovație în această privință și a dispus *că citațiile se comunică în comunele rurale prin autoritatea administrativă locală.*

Textul acesta fiind lipsit de claritate și discutabil, a trebuit să se clarifice care este funcționarul vizat prin acest articol prin formula „autoritatea administrativă locală“.

Și în urma lămuririlor cerute, comisiunea pentru propunerea în aplicare a noului cod de procedură și-a dat avizul că „autoritatea administrativă locală“ e reprezentată de primar, care poate delega această însărcinare ajutorului sau unui consilier comunal.

Acest aviz a fost însușit de Ministerul de Justiție și Interne și s-a dat ordin de executare organelor judecătorești și administrative.

Deci în urma lămuririi textului art. 83, chestiunea funcționarilor însărcinați cu îndeplinirea procedurilor se plamurise complet și definitiv.

Primarul, ajutorul sau consilierul delegat de acesta îndeplinește actele de procedură pentru citațiile, actele și notificările în materie penală, iar notarul rămânea să îndeplinească mai departe actele de procedură pentru orice citațiuni, copii sau acte în materie civilă.

Dar cu toată importanța capitală ce prezintă actele de procedură în justiție, care ele însă nu pot fi decât acte juridice — justiția neputând pași la judecarea proceselor fără aceste acte de procedură, cu tot interesul deci al justiției de a observa ca aceste proceduri să fie îndeplinite de funcționari competenți — însărcinați de lege — care nu poate fi decât prima condițiune de va-

labilitatea procedurilor, parte din instanțele judecătorești au continuat a trimite tot notarului citațiile penale, care a fost forțat astfel să îndeplinească formele de procedură, spre a evita amenzi extrem de aspre, ce ni se aplică și popresc din salariu fără să știm măcar.

Și legal toate aceste proceduri îndeplinite de notar, dela 1937 până azi, nu pot fi decât nule, potrivit codului de procedură, fiind făcute de un funcționar incompetent, căruia i-se luase această sarcină.

Noroc a fost ca justiciabilii și d-ni avocați — cari căuta adesea cu lumânarea motive de amânare, — n'au indicat incidentul de incompetență și nulitate, astfel ca justiția a putut judeca înainte cu asemenea acte de procedură.

Pe când însă se aștepta ca toate instanțele să intre în legalitate cel puțin în anul al 3 lea de aplicarea noului cod, iată că prin modificările ce i-s-au adus, publicate în M. Oficial Nr. 21 din 26 Ianuarie 1939, sarcina acesta s'a luat dela primar.

Art. 83 modificat, spune astfel:

Citațiunile în comunele urbane se comunică prin autoritatea polițienească iar în comunele rurale prin: *notar, secretar sau alt funcționar delegat de șeful autorității administrative comunale.*

Iar art. 86 alin. ultim, arată, că în caz de lipsă persoanelor citate, funcționarul afișează citația pe ușa locuinței celui citat, iar o copie pe ușa primăriei, *constatând această împrejurare printr'uu proces-verbal care se încheie de față cu primarul, în comunele rurale.*

Deci s'a revenit, fără ca multe din instanțe să fi pus în aplicare măcar odată aceste dispozițiuni.

Care e motivul?

N'au putut corespunde primării acestor însărcinări? Eu știu că au corespuns și îndeplinit însărcinările ce li s-a dat de instanțe, mai ales că mai toți sunt pensionari militari și unii chiar jandarmi cari au mai îndeplinit proceduri. Și apoi, acolo und a fost nevoie de îndrumări și chiar de ajutor la îndeplinirea acestor acte, notarii au stat oricând la dispoziție.

Cauza adevărată care a determinat modificarea a fost aceea ca, multe organe judecătorești, au socotit o-

mare greșală trecerea sarcinei procedurilor dela notar, la primar și bine înțeles forurile superioare ale justiției au cerut modificarea, care s-a și făcut.

În viitor dar, oficiul de îndeplinirea tuturor procedurilor, se va face iar de notar. S-a mai adaogat cu adevărat secretarul comunal și orice alți funcționari comunali—unde vor fi—cărora li se poate delega această sarcină, dacă această prevedere nu va rămâne literă moartă, ca și cu factorul poștal.

E însă de observat că, dacă primul text al art. 83 era lipsit de precizie și art. 83 modificat prezintă acest cusur.

S'a desărcinat primarul, aceasta e limpede.

Un punct obscur este însă care este șeful *autorității administrative comunale* care trebuie să dea delegație notarului, secretarului și altor funcționari comunali pentru înmânarea citațiilor.

Potrivit art. 15 din legea administrativă, „*primarul este șeful administrației comunale*“, iar notarul potrivit art. 110 *este agentul guvernului și șeful poliției administrative din comună*.

Textul modificat ori trebuia să păstreze formula veche, ce fusese lămurită, ori să fie însușit textul fidel al art. 15 din l. a. „*șeful administrației comunale*“.

Formula „*șeful autorității administrative comunale*“ a adus iar confuzie. Căci dacă formula „*autoritatea administrativă locală*“, prevăzută în vechiul text, subînțelegea pe primar, șeful acestei autorități ar trebui să fie pretorul, care e șeful și al primarului și al notarului.

Socotes: totuși ca noua formulă vizează însă tot pe primar; însă dispozițiunea aceasta nu e deloc logică.

Într'adevăr, potrivit art. 18 l. a. primarul poate delega notarului, în comunele rurale, parte din atribuțiile sale.

Dar între atribuțiunile primarului, prevăzute de art. 15 și următorii din l. a., nu este înscrisă sarcina îndeplinirii procedurilor, iar noul text modificat al art. 83 din codul de procedură penală, l-a desărcinat categoric de ea. Și cum în viitor primarul nu mai are nici un interes cu privire la înmânarea citațiilor, nu era deloc logic a'î însărca cu darea acestor delegațiuni.

Funcționarul îndreptățit a da asemenea delegațiuni era numai notarul, fiindcă el singur e interesat și are răspunderea îndeplinirii procedurilor.

Însăși legea administrativă, prin art. 110 al. d, îi dă acest drept.

Acest aliniat spune: *supraveghearea și îndrumarea activității Funcționarilor comunali*, aducând la cunoștința primarului și pretorului neregulele de serviciu constatate“.

Îndrumarea activității funcționarilor și supraveghearea lor, da drept notarului la aceste delegații.

Într'un articol viitor, voi arăta imposibilitatea notarului, încărcat cu atât ne numeroase însărcinări, de a putea efectua singur înmânarea citațiilor, mai ales în viitoarea arendare a comunelor, care s-au înpușinat și mărit.

Em. Manta, notar, Turcinești.

Problema pregătirei funcționarilor

Dintre inovațiile reformei ad-tive din 27 Martie 1936, abrogată prin legea din 14 August 1938, o cred mai binevenită și de o importanță covârșitoare pe cea referitoare la pregătirea funcționarilor ad-tivi.

Această chestiune care ar fi trebuit să preocupe încă de mult timp pe guvernanții noștri s'a rezolvat, în parte, abea prin această lege ad-tivă.

Dealtfel și legea pentru unificarea ad-tivă din 1925, prevede în art. 378 înființarea de școli ad-tive pe cale de decret regulamentar. Deasemeni legea organizării ad-ției locale din 1929, prin art. 548, prevedea înființarea de școli de pregătire profesională ad-tivă pentru funcționarii ad-țiilor locale, a caror norme de organizare și funcționare să se stabilească prin Decret Regpl, pe baza jurnalului Consiliului de miniștri. S'a constatat însă cu regret că ambele articole ale acestor legi, din motive necunoscute, nu s'au mai aplicat. Aceasta denotă că cei chemați să aplice legile au dat prea mică importanță dispozițiilor acelor articole și deci creerei unui astfel de învățământ. Chestiunea pregătirei funcționarilor și cărei legea ad-tivă din 1936 i-a consacrat

partea IV-a a trecut pe făgașul realizărilor prin elaborarea regulamentului de pregătirea funcționarilor ad-tivi publicat în Monit. Of. Nr. 218 din 18 Sept. 1936 și deci prin crearea Centrului de pregătire care pășește în al 3-lea an de existență. De astă dată ea nu a mai rămas literă moartă a legii. După cum arată Dl conferențiar universitar I. Gh. Vântu în documentatul său raport făcut la Cameră, în calitate de raportor al legii, problema pregătirii funcționarilor a preocupat multe din țări care au și rezolvat-o cel puțin în parte. La noi însă, unde există un personal lipsit de orice pregătire, nu se realizase nimic în această privință. O școală de specializare în științele ad-tive ar fi fost Școala de științe de stat care însă, uitându-și menirea, a luat ca model de organizare Facultățile de drept. Ori se știe că în aceste Facultăți baza educațiunii juridice, o formează dreptul roman și civil, materii inutile pentru un viitor funcționar.

Statul s'a îngrijit să creeze tot felul de școli secundare și superioare, însă pregătirei funcționarilor, chemați să rezolve probleme atât de complexe și variate,

nu i-a atribuit importanță. Este adevărat că s'a intenționat rezolvarea acestei probleme, însă o amânare nejustificată a îndepărtat-o. Astfel în 1921 Dl C. Argețoianu pe atunci Ministru de Interne însărcinează pe Dl Profesor univ. Paul Negulescu cu întocmirea unui proiect de lege pentru înființarea unei școli superioare ad-tive, care a și fost votat la Senat, însă din cauza imediatei crize de guvern a rămas înmormântat la Cameră. Vintilă Brătianu în calitate de Ministru de finanțe a înscris în bugetul acelei Minister o sumă de un milion încă din 1925 prin mai multe adrese să se înființeze un seminar sau școală pe lângă facultate în care să se predea științele ad-tive. Studiind legea de unificare din 1925 se constată că făuritorii ei au înțeles importanța pregătirii funcționarilor, deoarece prin art. 151, 353, 359, 368 și 369 se cere ca condiție de studii, pentru ocuparea funcțiilor de notar, secretar de plasă, pretor, secretar al consiliului județean și subprefect absolvirea școlii de pregătire profesională. Numai până la organizarea acestui învățământ și obținerea numărului suficient de absolvenți se admitea numirea în aceste funcțiuni a licențiaților în drept, științe de stat și diplomaților școlilor de notari. Cu toate acestea, după cum am mai arătat, școala n'a luat ființă nici sub imperiul acestei legi.

Văzând multele lacune ale ad-ției noastre, parte din ele provenind din cauza funcționarilor recrutați fără nici o pregătire și în scopul de a avea un personal activ de elită. Institutul Regal de Științe ad-tive al României a arătat în câteva articole publicate în organul său „Revista de drept public“, necesitatea imperioasă de a se crea o școală superioară ad-tivă. În anul 1926 Dl Profesor univ. Ioan Petrovici—Ministru al instrucțiunii publice, admitând dezideratul Institutului, a și numit o comisiune pentru a aranja acest învățământ. Inșă și de această dată proiectul n'a mai ajuns să fie prezentat parlamentului.

În anul 1928 văzând că nu se ajunge la nici o realizare în această privință, Institutul, din imboldul Regal, ia inițiativa cererii Școlii superioare de documentare și științe ad-tive care a funcționat până în acest an sub auspiciile Institutului. Aceasta este prima realizare serioasă. Rezultatele obținute dela diplomații școlii din cele câteva promoții care au fost numiți în diferite funcțiuni publice, sunt admirabile. Deaceia din comisiunea instituită pentru elaborarea anteproiectului reformei ad-tive din 1936 făcând parte câți-va distinși profesori a acestei școli în frunte cu directorul ei Dl Prof. Paul Negulescu și I. Gh. Vântu, s'a insistat asupra introducerii dispozițiilor referitoare la pregătirea personalului. Cu ocazia discuțiilor legii ad-tive, s'a constatat la Senat, de către unii parlamentari necesitatea creerii unui învățământ ad-tiv superior ad-tiv, considerându-l inutil pentru un licențiat sau doctor în drept. Greșeala constă în aceea că se credea că în această școală se capătă generală, similară celei din li-

cee și facultăți. Ori aici, după cum a arătat Dl Ioan Inculeț în discursul ținut la Senat, nu se dă decât pregătirea tehnică profesională. Dovada că pentru un bun funcționar nu e suficient numai titlul de licență a unei facultăți reese din faptul că, la examenele de pretori din 1935 diplomații Școlii superioare de științe ad-tive au reușit mult mai bine decât cei care aveau licența în drept. Exemplul de față evidențiază superioritatea în ceea ce privește pregătirea pentru funcțiunea publică a diplomaților unei școli speciale față de licențiații universitari. Deci acestui învățământ nu i se mai poate contesta utilitatea. Golul ce până la făurirea acestei legi, a fost înlocuit de Școala creată de Institutul Regal de Științe ad-tive, s'a complectat acum în parte. E abea un început de realizări, lucru afirmat și de Dl conferențiar univ. I. Gh. Vântu în raportul făcut la Cameră.

Spun un început pentru faptul că nu e suficient ca aceste cursuri să fie urmate numai de tinerii ce se destinau carierei ad-tive, ci trebuie să se extindă și pentru candidații la funcțiuni publice din toate departamentele.

Sperăm că această măsură va fi legiferată prin un nou statut al funcționarilor publici care să înscrie pregătirea tehnică profesională a postulanților printre celelalte condițiuni generale de admisibilitate.

Legea administrativă din 14 August 1938, nu numai că menține dispozițiunile prevăzute în legea din 1936 în ceea ce privește pregătirea tehnică profesională, dar le acordă o și mai mare importanță întrucât prin art. 132 alin. ultim dispune că toate numirile și înaintările făcute fără absolvirea cursurilor de pregătire sau perfecționare, să poată fi atacate în fața Curților ad-tive de către cei interesați.

Aftenie V. Bostan

Dipomat în științe administrative
Student secția II-a Centrul de preg.
tehnică administrativă.

Ridicarea Satelor.

Baia populară din Foeni

— O vrednică inițiativă a colegului Nicolae Savi,
notarul comunei —

Satele și-au reluat aspectul normal, prosperând sub ochii noștri. Inițiativele se întrec în realizarea lucrurilor frumoase și sociale.

În comuna Foeni, jud. Timiș-Torontal, din inițiativa notarului Nicolae Savi, un inimos și energic funcționar și a preotului din sat, părințele Romulus Pop, un tânăr foarte activ, s'a pus bază, acum câțva timp, unei băi populare. Din străduința acestora, baia a fost terminată, iar la 26 Februarie s'a făcut inaugurarea.

Baia este înzestrată cu cele mai moderne ustensile, având 12 dușuri și o cameră de aburi.

Tot din inițiativa *d-lui* notar *Nicolae Savi*, s'a înființat o cantină pentru 30 copii din comnă, două clase pentru școală și un local pentru postul de jandarmi.

Revista noastră cu trei ani înainte a consacrat un capitol muncii pentru ridicarea satelor după Înaltul îndemn al *M. Sale Regelui Carol al II-lea*.

Importanța notarului în aplicarea legii Serviciului Social am arătat-o în mai multe articole din acest capitol al revistei noastre, căci eram conșiși că acest monitor al gospodăriei comunale trebuie să fie prin chiar funcțiunea sa primul factor al ridicării satelor prin administrație.

Această scurtă informație reprodusă din ziare arată ce înfăptuiri rodnice pot face notarii atunci, când ca trup și suflet se pun în serviciul cauzei mari, al ridicării satelor urmând cuvintele auguste al Marelui Străjer al neamului: „*Toate privirile noastre trebuiesc îndreptate către Sate.*”

Felicităm pe colegul *Nicolae Savi* și am fi fericiți dacă ni s'ar aduce la cunoștință și înfăptuirile altor colegi, pentru ca să putem arăta în această tribună a corpului notarial că, acești modești pioneri ai administrației, sunt la înălțimea chemării vremurilor.

„*Administrația Română.*”

Jurisprudențe.

Funcționari. — Competența disciplinară prevăzută de art. 23 din statutul funcționarilor publici. — Art. 136 legea administrativă din 1938 — cade în competența Curților Administrative. — Art. 23 statut. funcț. publici, art. 136 L. ad-tivă din 13 August 1938.

Curtea Superioară Administrativă, Secțiuni
Unite 16 Februarie 1939.

Atribuțiunile comisiunilor disciplinare, prevăzute la art. 23 din legea statutului funcționarilor publici, pentru funcționarii prevăzuți în art. 136 din legea administrativă din 14 August 1938 sunt în competența Curților Administrative.

(*Ministerul de Interne: cere aviz*),

Curtea: *La ordinea zilei darea avizului cerut de Ministerul de Interne, Direcția Administrației de Stat prin adresa Nr. 1780 P. din 14 Februarie 1939, referitor la chestiunea de a se ști dacă, potrivit art. 136 și 137 din legea administrativă din 14 August 1938, Curțile Administrative, în calitate de comisiuni disciplinare, sunt sau nu competente de a statua în cazurile prevăzute de art. 23 din legea statutului funcționarilor publici.*

Asupra chestiunii de față:

Având în vedere că, potrivit art. 23 din legea statutului funcționarilor publici, funcționarului care devine incapabil sau impropriu serviciului, va fi pus din oficiu în retragere după avizul conform al comisiunii de disciplină, dat pe baza raportului comisiunii medicale prevăzută în legea generală de pensuni.

Având în vedere că prin art. 136 din legea administrativă din 14 August 1938, au fost desființate comisiunile disciplinare prevăzute de art. 60 din legea statutului funcționarilor publici și art. 116 din regulamentul acestei legi pentru funcționarii administrativi arătați de art. 136 sus citat, trecând în competența Curților Administrative darea avizelor în materie disciplinară pentru toți acești funcționari.

Având în vedere că deși textul art. 136 din legea administrativă nu prevede în mod expres între atribuțiunile Curților Administrative în calitatea lor de comisiuni disciplinare de art. 23 din statutul funcționarilor publici, totuși acel drept este implicit cuprins în competența lor deoarece în intențiunea legiuitorului a fost ca, pentru rațiuni de economii bugetare și în scop de a apăra garanția obiectivității soluțiunilor să desființeze comisiunile disciplinare în ce privește judecata disciplinară a funcționarilor astfel că, nu ar fi de conceput ca aceste comisiuni să ființeze cu unicul atribut prevăzut de art. 23 din Statut,

Că prin urmare nefiind vorba de o scindare de atribuțiuni ci pur și simplu de înlocuirea unor organe administrative prin altele, este neîndoios că cele din urmă au fost investite cu toate atribuțiunile celor dintâi.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, emite următorul aviz: Atribuțiunile co-

misiunilor disciplinare prevăzute în art. 23 din legea statutului funcționarilor publici pentru funcționarii prevăzuți în art. 136 din legea administrativă din 14 August 1938, sunt în competența Curților Administrative.

Emis astăzi, 16 Februarie 1939.

Președinția D-lui I. Bottez Prim-Președinte.

Raportor D-l Al. Reuss prim-referent.

Funcționar public.

Pedeapsa disciplinară — Trebuie făcute o anchetă prealabilă și luată declarație scrisă a funcționarului învinuit. (Art. 51, 52 și 53 statutul funcționarilor publici, art. 92 94 și 97 regulamentul acestei legi).

In toate cazurile, independent de pedeapsa disciplinară ce se poate aplica unui funcționar public, Ministrul sau șeful autorității au obligațiunea legală să facă în prealabil o anchetă și să ia și declarațiunea scrisă a funcționarului învinuit fiindcă numai în acest mod, Ministrul sau șeful autorității pot fi în măsură să cunoască pe deplin temeinicia sau netemeinicia învinuirilor, cum și gradul lor de veritate și să se pronunțe în mod just asupra imprevjurării dacă este sau nu cazul să dispună trimiterea învinuitului în judecata Comisiei disciplinare, sau să-i aplice singur numai, una din pedepsele ușoare prevăzute de art. 52, punct 1 și 2, din statutul funcționarilor publici.

Curtea: Asupra recursului făcut de Ministerul de Interne contra deciziei Curții de Apel București s. II-a cu Nr. 295 din 17 Iunie 1936 data în proces cu *Virgil I. Racovițeanu*.

Văzând motivul de casare astfel formulat:

Exces de putere, violarea art. 51 și urm. din statutul funcționarilor publici și a art. 97 din regulamentul acestei legi.

Am susținut înaintea instanței de fond că pentru aplicarea pedepselor disciplinare prevăzute la pct. 1 și 2 ale art. 51 din zisul statut nu este nevoie de vre-o cercetare sau de formalitățile prevăzute la art. 53 din aceeași lege.

Curtea de Apel totuși a admis acțiunea reclamantului, pedepsit cu mustrarea și pierderea salariului pe trei zile, pentru că nu s'a făcut în prealabil o cercetare pentru stabilirea faptului imputat (neexecutarea de ordin și purtare necuviincioasă față de superiori.)

Ori asemenea fapte, reeșind din însăși arătarea superiorilor erarhici cari prin rapoartele lor sunt datorii a semna a șefului autorității felul

cum funcționarii în subordine își îndeplinesc serviciul, nu era nevoie de nici o cercetare și nici de ascultarea celui raportat.

Curtea de Apel, pentru a motiva necesitatea îndeplinirii unor asemenea formalități în speță, recurge la art. 97 din regulamentul statutului pe care îl interpretează greșit deoarece îl consideră izolat de art. imediat următor, cu care este în strânsă legătură și din care se vede că numai atunci când este vorba de fapte care ar putea atrage pedeapsa dela pct. 3 înainte din art. 51. asemenea formalități sunt impuse de lege.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel a admis acțiunea în contencios făcută de intimatul *Virgil I. Racovițeanu* și a anulat deciziunea Ministerului de Interne cu Nr. 488 P. din 16 Ianuarie 1936 prin care a fost pedepsit cu mustrarea și pierderea salariului pe 3 zile, pe motiv că pentru dovedirea imputațiilor ce i-sa făcut Ministerul de Interne care a aplicat această pedeapsă singur fără avizul comisiei de disciplină, era dator conform art. 97 din regulamentul legii statutului funcționarilor publici, se ordone o anchetă prealabilă și să asculte și pe funcționarul învinuit, ori întrucât Ministerul nu a procedat astfel a aplicat în mod ilegal intimatului pedeapsa de mai sus;

Că în contra acestei hotărâri Ministerul de Interne a făcut recurs prin care susține că instanța de fond a violat art. 51 și urm. din legea statutului funcționarilor publici și a art. 97 din regulamentul acestei legi, când a decis că autoritatea este obligată să facă o anchetă prealabilă și să asculte pe învinuit clar și în cazul când șeful autorității poate să aplice pedeapsa disciplinară, și singur, fără avizul Comisiei de disciplină, deoarece art. 97 din regulamentul care desvoltă și lămurește legea, nu pune această obligațiune șefului erarhic decât numai atunci când este vorba de o pedeapsă mai gravă decât aceia de sub Nr. 1 și 2 ale art. 51 din lege și pentru care într-adevăr trebuie a se face o anchetă prealabilă, iar nu și în cazul când este vorba de o pedeapsă ușoară pe care șeful autorității poate să aplice singur.

Considerând art. 97 din regulamentul legii statutului funcționarilor publici prevede că Ministrul sau șeful autorității respective, sesizat în orice mod asupra vinei vre-unui funcționar este obligat să ordone o cercetare prealabilă la care trebuie să fie ascultat și funcționarul învinuit.

Că art. 98 următor, precizează că dacă Ministrul sau șeful autorității va aprecia că

ancheta a dovedit vinovăția funcționarului și că pedeapsa ce urmează a se aplica nu intră în atribuțiunile lui conform art. 92 și 94 din regulament, îl va trimite în judecata comisiei de disciplină.

Considerând că din cuprinsul acestor texte, rezultă că ori de câte ori și în orice mod va fi sesizat Ministrul sau șeful autorității asupra vre-unui caz de abateri dela îndatoririle profesionale ale unui funcționar, acestia sunt obligați să ordone o anchetă prealabilă și să asculte și pe funcționarul învinuit în apărarea sa.

Că prin urmare în toate cazurile, independent de pedeapsa disciplinară ce se poate aplica unui funcționar, Ministrul sau șeful autorității au obligațiunea legală ca să facă în prealabil o ancheta și să ia și declarațiunea în scris a funcționarului învinuit, fiindcă numai în acest mod, — după ce s'a făcut o anchetă prealabilă și s'a examinat și explicațiunile înscrise date de învinuit în apărarea sa, Ministrul sau șeful autorității respective pot fi în măsură ca să cunoască pe deplin temeinicia învinuirilor, cum și gradul lor de gravitate și să se pronunțe în mod just asupra împrejurării dacă este sau nu cazul ca să dispună trimiterea învinuitului în judecata Comisiunii de disciplină sau să-i aplice singur numai una din pedepsele ușoare prevăzute de art. 52 pct. 1 și 2 din legea statutului funcționarilor publici.

Că astfel fiind și înrucât în speță este necontestat că Ministerul de Interne nu a ordonat în cauză o anchetă prealabilă la care să fi fost ascultat pe baza de declarațiune scrisă și intimatul învinuit urmează ca bine și printr'o justă aplicațiune a taxelor de mai sus Curtea de Apel a anulat ca ilegală deciziunea Ministerului de Intern cu Nr. 488 P. din 16 Ianuarie 1936, prin care intimatul a fost pedepsit cu muștrarea și pierderea salariului pe 3 zile așa că motivul de casar este nefondat iar recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul făcut de Ministerul de Interne.

Deciziunea Nr. 348 din 16 Februarie 1938.

(Preșidenția D-lui Al. Peretz consilier. Raportor dl consilier Al. Peretz).

Observație. — Jurisprudența Inaltei Curți este constantă în acest sens.

NOTAR CERCUAL

Indepărtarea din serviciu pentru necunoașterea limbii române.

Nu este nevoia de avizul comisiei disciplinare.

IN EAPT: F. A. care era notar cercual al comunei Strămbu-Baianțului din jud. Someș a fost licențiat din serviciu prin deciziunea Nr. 4.460—1936 a Prefectului din Someș pe considerațiunea că nu cunoaște limba oficială, ceea ce s-a stabilit prin faptul că la examenul la care a fost supus a obținut abia nota 4.

Nemulțumit de aceasta licențiere F. A. a introdus acțiunea în contencios administrativ la Curtea de Apel Cluj s. II. care prin deciziunea Nr. 338 din 13 Martie 1937 a fost respinsă.

IN DREPT: Regulamentul statutului funcționarilor publici după prin alin. I din art. 31 stabilește obligațiunea oricărui funcționar public — indiferent dacă se bucură sau nu de stabilitate — de a cunoaște limba oficială a Statului, apoi prin alin. II. prevede că funcționarii găsiți în serviciu la data publicării regulamentului, vor fi supuși în cursul anului 1924 la un examen de cunoașterea limbii române, urmând ca acei cari vor reuși, să fie menținuți în serviciu, iar cei nereușiți, să fie îndepărtați.

Din textul citat rezultă, că obligativitatea cunoașterii limbii române are un caracter de permanență și ca atare ea trebuie să susțină în tot cursul serviciului, astfel încât examenul instituit la mijlocul de control pentru că autoritatea să se convingă dacă funcționarul satisface aceasta obligațiune, poate fi exercitat oricând și ori de câte ori se va aprecia că este în interesul bunului mers al serviciului.

În adevăr chiar dacă un funcționar a fost declarat reusit la un prim examen de limba română, totuși un asemenea rezultat constituind în favoarea lui numai o prezumție cu totul relativă și temporară a cunoașterii limbii române, nu-i poate conferi dreptul definitiv de a rămâne în serviciu pe întreaga durată a lui, ci numai atâta timp cât și a păstrat aceste cunoștințe și deci, autoritatea are căderea de a-l supune la un examen și a-l îndepărta în cazul când organele axaminătoare autorizate de lege ar constata, că dânsul în cursul serviciului nu mai cunoaște în deajuns sau a uitat limba română.

Indepărtarea din serviciu pentru necunoașterea limbii române nu poate fi caracterizat ca o pedeapsă disciplinară, pentru a fi locul a se lua avizul comisiei disciplinare, deoarece obligațiunea cunoașterii limbii oficiale, după cum

s-a arătat, constituie o condițiune esențială pentru ocuparea în mod permanent a unui serviciu public.

În speță. Curtea de Apel judecând în conformitate cu acest principii, nu a comis nici un exces de putere, violare de lege și nici eroare grosieră când a răspins acțiunea în contencios a reclamantului F. A. îndepărtat din slujbă pentru necunoașterea limbii române.

(Cas. III. Dec. Nr. 871 din 14 Aprilie 1938.
Președinția Dlui D. Crăciunescu, consilier.)

Cu ocazia onomasticeii Domnului Theodor C. Marinescu, Secretar General al Ministerului de Interne, Prezidiul A. G. N. C. a trimis următoarea felicitare:

„Dlui Theodor C. Marinescu, Secretarul General al Ministerului de Interne, Parcul Delavrancea Aleea A. 4. București.

Cele mai respectuase urări de bine.

Președintele Asociației Generale a Notarilor Comunali din România, Gh. Milencovici notarul comunei Vizejdia pl. Comloșul-Mare, jud. Timiș-Torontal.

In această telegramă Domnul Secretar General Theodor C. Marinescu a binevoit să dea următorul răspuns:

„DSale Dlui Gh. Milencovici Președintele Asociației Notarilor Comunali, Comuna Vizejdia pl. Comloșul Mare, jud. Timiș-Torontal.

Mulțumiri pentru felicitări.

Theodor C. Marinescu,
Secretarul General al Ministerului de Interne.”

A. G. N. C. R.
Nr. 73—1939.

Conform adresei Nr. 7276—938 a Prefecturii Jud. Putna, s'a luat act despre înscrierea colegilor de mai jos în A. G. N. C. R.:

1. Bot Toader, notarul comunei Năruja.
2. Busuioc N. Nicu, „ „ Bălca.
3. Nuțu Constantin, „ „ Bâncești.
4. Melinte Neculai, „ „ Scurta.
5. Popa Petrance, „ „ Păunești.

6. Tomescu Ioan, not. comunei Sascut.
7. Tacu Enache „ „ Herăstrău
8. Pogan T. Ioan „ „ Bârsești.
9. Tuvene Ioan, „ „ Valea Sărei
10. Putzaru Petre „ „ Soveja
11. Târdea Dumitru „ „ Tunici.

Președinte, Gh. Milencovici.

Au refuzat revista din 1 Ianuarie 1939.

1. Primăria Bogcsig . . . jud. Arad
2. „ Cincul . . . „ Făgăraș
3. „ Cugir . . . „ Hunedoara
4. „ Crișeni . . . „ „
5. „ Patlageșu . . . „ Romanați
6. „ Grojdibav . . . „ „
7. „ Babata . . . „ Sălaj
8. „ Căvărau . . . „ Severin
9. „ Dealul-Frumos „ Târnava-Mare
10. „ Poian . . . „ Treiscaune
11. „ Ciacova . . . „ Timiș-Torontal.
12. Dl. Dr. Alex. Lighezan . . . „ „
exemplar de onoare gratuit.

Au renunțat la abonarea revistei, din lipsă de fonduri, din 1 Ianuarie 1939.

1. Primăria Dorobanți . . . jud. Arad
2. „ Pilul . . . „ „
3. „ Platioarele . . . „ Argeș
4. „ Glăbacata . . . „ Dâmbovița
5. „ Gropjani . . . „ Romanați

Au renunțat la abonarea revistei desființându-se comuna, pe 1 Ianuarie 1939.

1. Primăria Bunbești . . . jud. Argeș
2. „ Cotești-Vâlsau „ „
3. „ Groși . . . „ „
4. „ Langești . . . „ „
5. „ Slobozia-de-Sus „ „
6. „ Verinești . . . „ „
7. „ Cincia . . . „ Brăila
8. „ Boteni . . . „ Dâmbovița
9. „ Corteștii-de-Jos „ „
10. „ Taisani . . . „ „
11. „ Albești . . . „ Dolj
12. „ Maii . . . „ Gorj
13. „ Vârtop . . . „ „
14. „ Flămânzeu . . . „ Ilfov
15. „ Obedeni . . . „ „
16. „ Seinaiu . . . „ „
17. „ Ungureni . . . „ Romanați.